

**VİYANA SATIM ANTLAŞMASI (CISG)
KAPSAMINDA SATICININ VE ALICININ
YÜKÜMLÜLÜKLERİ, UYGULAMA ÖRNEKLERİ
VE TÜRK BORÇLAR KANUNU İLE
KARŞILAŞTIRILMASI**

*Obligations of the Seller and Buyer under the Vienna Sales
Convention (CISG), Implementation Examples and Comparison
with the Turkish Code of Obligations*

Büşra ŞAHİN AYDIN*

ÖZ

Bu çalışma, ülkemizin de taraf olduğu, kısaca Viyana Satım Antlaşması (CISG) olarak adlandırılan, Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması kapsamında getirilen satıcının ve alıcının başlıca yükümlülüklerini konu edinmektedir. Her ülkenin farklı hukuki düzenlemeler getirdiği satım ve ticaret hukuku alanları, uluslararası ticarete, ciddi zorluklar ve belirsizlikleri beraberinde getirmiş, uluslararası satım sözleşmeleri bağlamında, yeknesak bir hukuki düzenleme ile hukuki güvenlik ve belirlilik unsurlarını tesis etme ihtiyacı, Antlaşma'nın oluşumuna ön ayak olmuştur. Antlaşma, yabancılik unsuru barındıran yani farklı hukuk sistemlerine tabi taraflar arasındaki mal satımlarını hedef alan, dünyada oldukça yaygın bir alanda kabul edilmiş ve uygulanmakta olan uluslararası bir hukuki düzenlemedir. Bu düzenleme kapsamında, taraflara getirilen yükümlülüklerin etraflıca incelenmesi; hasarın intikali, sözleşmeye aykırılık ve ödenmesi gereken faiz gibi aykırılığın hukuki sonuçlarının tespit edilebilmesi açısından oldukça önem arz etmektedir. İşbu çalışma

---

Makalenin Geliş Tarihi: 05.02.2024, **Makalenin Kabul Tarihi:** 04.11.2024.

* Dr. Arş. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ali Fuad Başgil Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı, E-posta: busra.sahin@omu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1772-3258.

kapsamında, öncelikle satıcının yükümlülükleri, ardından alıcının yükümlülükleri ve Antlaşma kapsamında alıcıya yüklenen bazı külfetler, ulusal ve yabancı mahkeme kararları ile Türk Borçlar Kanunu'ndaki düzenlemeler dikkate alınmak suretiyle karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Viyana Satım Antlaşması, CISG, satıcının ve alıcının yükümlülükleri, malların ve belgelerin teslimi, semenin ödenmesi.

ABSTRACT

This study deals with the main obligations of the seller and the buyer brought within the scope of the Vienna Sales Convention (CISG), to which our country is a party. Sales and commercial law, where each country brings different legal regulations, have brought about serious difficulties and uncertainties in international trade, and the need for a uniform legal regulation and legal security and certainty led to the formation of the Convention. The Convention is an international legal regulation widely accepted and implemented in the world, targeting the sale of goods between parties subject to different legal systems, that is, containing a foreign element. Within the scope of this regulation, a detailed examination of the obligations imposed on the parties; it is very important to determine the legal consequences of the lack of conformity such as passing of risk, breach of contract and interest to be paid. Within the scope of this study, firstly the obligations of the seller, then the obligations of the buyer and some burdens imposed on the buyer under the Agreement are comparatively discussed by taking into account national and foreign court decisions and the regulations in the Turkish Code of Obligations.

Keywords: Vienna Sales Convention, CISG, obligations of the seller and buyer, delivery of goods and documents, payment of contract price.

GİRİŞ

Birleşmiş Milletler bünyesinde 11 Nisan 1980 tarihinde Viyana'da kabul edilen, Ocak 2024 itibarıyla 97 ülkede uygulanan, “*Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods)*”¹

---

¹ İşbu çalışmada; “*Viyana Satım Antlaşması*”, “*CISG*” ya da “*Antlaşma*” ibareleriyle anılacaktır.

uluslararası kısaltmasıyla “*CISG*”, Türkiye tarafından 7 Temmuz 2010 tarihinde onaylanmış ve Antlaşma'nın 99. maddesinin 2. fıkrasında yer alan hükme göre, imzalanmasından on iki ay sonra, yani 1 Ağustos 2011 tarihinde yürürlüğe girmiştir². Çok sayıda devletin taraf olduğu, uluslararası alanda geniş bir kabul ve katılım imkânına erişmiş bir Antlaşma olarak CISG, gerek taraf devletlerin milli hukukuna göndermeler yapması gerekse sözleşme süjelerinin iradelerine öncelik tanınması dolayısıyla dünya üzerinde geniş bir yelpazede uygulanma olanağına muktedir olmuştur.

Uluslararası ticarete yeknesak bir hukuki düzenleme getirme amacına yönelik olarak kabul edilen Antlaşma'nın uygulanacağı sözleşmeler bakımından en önemli iki süje, alıcı ve satıcıdır. Uluslararası ticari sözleşmelerin tarafını oluşturan alıcı ve satıcının, aralarında akdettikleri sözleşmeden, uluslararası ticari teamüller ve alışkanlıklardan ve nihayet Antlaşma'dan doğan yükümlülükleri işbu çalışmaya vücut vermektedir.

İnceleme konusunu oluşturan alıcı ve satıcının yükümlülükleri, Antlaşma'nın “*Malların Satımı*” başlıklı III. Kısım'ının II. ve III. Bölümlerinde düzenlenmektedir. Çalışmada, Antlaşma'da benimsenen sistematige uygun olarak, öncelikle satıcının yükümlülükleri incelenmiş, ardından alıcının yükümlülükleri ile külfetlerine yer verilmiştir. Alıcının ve satıcının yükümlülükleri incelenirken, öncelikle, taraf iradelerinin tecessüm ettiği sözleşme hükümleri, ardından Antlaşma'da benimsenen ilkeler ve sair hükümler çerçevesinde konu ele alınmıştır. Tarafların yükümlülüklerine ilişkin uygulamada ortaya çıkan problemlerin tespiti adına, ulusal ve yabancı mahkeme kararları incelenmiş olup, bu kararlar yeri geldikçe çalışmanın ilgili kısımlarına işlenmiştir. Yine çalışmada yeri geldikçe, Antlaşma hükümleri ile Türk Borçlar Kanunu'ndaki düzenlemeler mukayese edilmiştir.

I. SATICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ

A. Genel Olarak

Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (United Nations Convention on Contracts for the

---

² RG, 07.04.2010, S. 27545, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/04/20100407-1.htm> (E.T. 15.10.2024).

International Sale of Goods)³'nin “*Malların Satımı*” başlıklı III. Kısım'ının II. Bölümü'nde, satıcının yükümlülükleri düzenlenmektedir. “*Satıcının Yükümlülükleri*” başlığını taşıyan bölüm; malların teslimi ve belgelerin verilmesi (CISG m. 31-34), malların sözleşmeye uygunluğu ve üçüncü kişilerin hak veya talepleri (CISG m. 35-44) ve sözleşmenin satıcı tarafından ihlâli halinde alıcının sahip olduğu hukukî imkânların (CISG m. 45-52) düzenlendiği üç ayrımdan oluşmaktadır. Antlaşma'nın V. Bölümü'nde (CISG m. 72-88) ise; satıcının ve alıcının yükümlülüklerine ilişkin ortak hükümlere yer verilmiştir.

B. Satıcının Asli Edim Yükümlülükleri

Asli edim yükümlülüğü, bir sözleşmenin esaslı unsurunu oluşturan ve sözleşmenin tipini belirleyen, borçlunun yerine getirmek zorunda olduğu asıl borçtur⁴. CISG m. 30'da satıcının asli edim yükümlülükleri; “*Satıcı sözleşmede ve bu Antlaşmada öngörüldüğü şekilde malları teslim etmek, onlara ilişkin belgeleri vermek ve malların mülkiyetini geçirmekle yükümlüdür.*” şeklinde genel olarak düzenlenmiştir. Dolayısıyla CISG kapsamında, satıcının asli edim yükümlülüklerinin; malların teslimi, bu

³ “Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması” uluslararası kısaltmasıyla “CISG”, Türkiye tarafından 7.7.2010 tarihinde onaylanmış ve Antlaşma'nın 99. maddesinin 2. fıkrasında yer alan hükme göre, imzalanmasından on iki ay sonra, yani 1.8.2011 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 11 Nisan 1980 tarihinde Viyana'da kabul edilen Antlaşma'ya, Ocak 2024 itibarıyla, taraf olan ülke sayısı 97'dir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Turgut Öz, “Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG),” *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1 (2013): 3 vd.; H. Ercüment Erdem, “Viyana Satım Antlaşması'na Genel Bakış ve Maddi Uygulama Alanı,” içinde *Yeni Türk Borçlar Kanunu ve CISG'e göre Satış Sözleşmeleri*, ed. Şükran Şıpka, Ahmet Cemil Yıldırım (İstanbul: XII Levha Yayınları, 2012), 117 vd.; Atakan Adem Selanik, Orkun Bayram ve Işıl Talay Değirmenci, “Viyana Satım Antlaşması'nın (CISG) Tarihsel Gelişimi ve Uygulama Alanı,” *Gaziantep University Journal of Social Sciences* 17, 4 (2018): 1353 vd.

⁴ Necip Kocayusufpaşaoğlu, *Borçlar Hukukuna Giriş Hukuki İşlem Sözleşme* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2017), para. 7; M. Kemal Oğuzman ve Turgut Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt-1* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2023), para. 15; Haluk N. Nomer, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (İstanbul: Beta Yayıncılık, 2023), para. 8.2; Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2018), 31; Ahmet M. Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (Ankara: Turhan Kitabevi, 2011), 26.

mallara dair evrakların teslimi ve malların mülkiyetinin geçirilmesi olduğu görülmektedir. Bu yükümlülükler, CISG kapsamında belirlenen asgari yükümlülüklerdir. Taraflar Antlaşma'nın geneline hâkim olan sözleşme özgürlüğü prensibi gereğince, aralarında yapacakları anlaşma ile farklı yükümlülükler de öngörebilirler⁵.

Antlaşma'nın 30. maddesi, Türk hukukunda taşınır mülkiyetinin devrine ilişkin satıcının yükümlülüklerini düzenleyen hükümlerle büyük oranda paralellik göstermektedir. TBK m.207/f.1 hükmünde satım sözleşmesi, tarafların asli edim yükümlülüklerinden hareketle, satılanın zilyetlik ve mülkiyetinin alıcıya devredilmesi ve bunun karşılığında satıcıya bir bedel ödenmesi borçlarını içeren bir sözleşme olarak tarif edilmektedir. Yine satıcının borçlarını düzenleyen TBK m.210 hükmünde, satıcının, satım konusu şeyin mülkiyetini devretmek amacı ile zilyetliğini alıcıya geçirme yükümlülüğü altında olduğu ifade edilmektedir. Dolayısıyla Türk hukukunda, satıcının iki asli edim borcu bulunmaktadır. Bunlar, satılanın zilyetliğini ve mülkiyetini alıcıya geçirme borcudur. Bu noktalarda, Antlaşma, Türk Borçlar Kanunu hükümleri ile paralellik göstermekte, fakat mallara ilişkin belgeleri sağlama yükümlülüğünün Antlaşma kapsamında asli edim yükümlülüğü olarak düzenlenmesi, Türk Borçlar Kanunu'ndan farklılık arz etmektedir. Gerekli belgeleri sağlayarak alıcıya intikal ettirme borcu, Türk borçlar hukuku kapsamında satıcının yan borçları arasında bulunmaktadır⁶.

1. Malları Teslim Etme Yükümlülüğü

a. Genel Olarak

Satıcının, satım sözleşmesinden doğan ilk ve en önemli yükümlülüğü, malın alıcıya teslimidir. CISG m. 31-33'te; malların teslim yerine, teslim

---

⁵ H. Ercüment Erdem, *Milletlerarası Ticaret Hukuku ile İlgili Makaleler* (İstanbul: XII Levha Yayınları, 2008), 58-59; Cansu Kaya, *CISG (Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması) Gereğince Alıcının Satım Bedelini Ödeme Borcu* (İstanbul: XII Levha Yayınları, 2012), 33; Peter Schlechtriem ve Ingeborg Schwenzer, *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)* (Oxford University Press, 2010), 490; Selin Sert, *Viyana Satım Sözleşmesi'nde (CISG) İfa Engelleri ve Sonuçları* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013), 95; Zafer Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku-CISG-İncoterms* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022), 153.

⁶ Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2018), 65.

zamanına ve teslimin ne şekilde yapılacağına dair düzenlemeler yer almaktadır. Anılan maddelerde, teslim ilişkisi herhangi bir tanıma yer verilmemekte, yalnızca malların hangi hallerde teslim edilmiş sayılacağı hususu düzenlenmiş bulunmaktadır. Bu kapsamda teslimin; malların, satım sözleşmesi ve Antlaşma uyarınca, bunlar üzerinde hak sahibi olarak kabul edilen kişinin kullanımına verilmesini içeren hukuki işlemi ifade ettiği söylenebilir⁷.

Satıcının malları teslim yükümlülüğü bağlamında; teslim yeri, teslim zamanı ve teslimin içeriği gibi hususlar özellikle önem arz etmektedir. Bu hususların belirlenmesi bakımından, Antlaşma'nın temelinde yatan sözleşme serbestisi ilkesinin bir sonucu olarak, öncelikle taraflar arasındaki sözleşme hükümleri esas alınacak, burada hüküm bulunmaması halinde, teslim ilişkisi alışkanlıklara ve CISG m.9/f.2 uyarınca sözleşme içeriğinden sayılan teamüllere bakılacaktır. Taraflar arasındaki sözleşme, alışkanlıklar veya teamüller farklı bir düzenleme öngörmüyorsa, teslim ilişkisi koşulların belirlenmesi bakımından yedek hukuk kuralı niteliğindeki Antlaşma hükümleri cari olacaktır⁸.

CISG bakımından teslim; satıcının, alıcının malın sahipliğini kazanabilmesi için kendi üzerine düşen yükümlülüğü yerine getiren fiilleri gerçekleştirmiş olmasını ifade eder. Yani Antlaşma bakımından teslimin gerçekleşebilmesi için, satıcının teslim ilişkisi eylemleri yerine getirmiş olması yeterlidir, ayrıca alıcının fiili olarak bu sahipliği kazanmış olması yani ifa sonucunun gerçekleşmesine gerek yoktur⁹. Dolayısıyla, malın teslimi

⁷ H. Ercüment Erdem, "Satıcının Malları ve Belgeleri Teslim Borcu," içinde *Milletlerarası Satım Hukuku Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG)*, ed. Yeşim M. Atamer (İstanbul: XII Levha Yayınları, 2008), 107.

⁸ Yeşim M. Atamer, *Uluslararası Satım Sözleşmelerine İlişkin Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG) Uyarınca Satıcının Yükümlülükleri ve Sözleşmeye Aykırılığın Sonuçları* (İstanbul: Beta Yayıncılık, 2005), 134; Esra Öztürk, "Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması'na (CISG) Göre Satıcının Malları ve Belgeleri Teslim Yükümlülüğü," *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 21 (Nisan 2015): 554; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 157; Atakan Adem Selanik, *Viyana Satım Sözleşmesi (CISG) Uyarınca Teslim Borcu* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018), 42; H. Ercüment Erdem, "Viyana Satım Anlaşması Uyarınca Teamüllerin Önemi," *Prof. Dr. Cevdet Yavuz Armağanı* 1 (2016): 1027-1028.

⁹ Peter Huber ve Alastair Mullis, *The CISG* (Regensburg: European Law Publishers, 2007), 107; Schlechtriem ve Schwenzler, *Commentary on the UN Convention*, 490.

kavramına atfedilen şey, zilyetliğin veya mülkiyetin devrinden bağımsız olarak, doğrudan doğruya teslim eylemidir¹⁰.

Satıcının satılanı teslim borcuna ilişkin olarak, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda, mülga 818 sayılı Borçlar Kanunu'ndan farklı olarak, “*teslim borcu*” (BK m.185) ibaresi yerine “*zilyetliğin devri*” (TBK m.210) ifadesine yer verilmiştir. Esasında zilyetliğin devri kavramı, teslim kavramından daha geniş bir anlamı ihtiva etmektedir. Yeni Kanun'da “*teslim*” yerine “*zilyetliğin devri*” kavramına yer verilmesi, fiilî teslim dışında, zilyetliğin teslimsiz olarak devredildiği durumların da satıcının devir borcunu yerine getirmesi bakımından yeterli olabileceği anlamına gelmektedir. Fakat nihayetinde, alıcının teslim dışındaki diğer zilyetliğin devri yollarını kabul etmek zorunda olduğu sonucuna ulaşılmamalıdır. Zilyetliğin, teslim dışında bir yolla devredilmesi ancak buna ilişkin bazı şartların gerçekleşmesi ve tarafların bu hususta anlaşmış olmaları halinde olanaklıdır¹¹. Dolayısıyla, Kanun'daki “*zilyetliğin devri*” ifadesine rağmen, Türk borçlar hukuku kapsamında satıcının asli borcunun, Antlaşma'daki düzenlemeye paralel olarak, “*teslim borcu*” olduğu şeklinde bir kabulün varlığı gereklidir¹².

b. Malların Teslim Edileceği Yer

Satıcının malı teslim yükümlülüğünü yerine getirmesi bakımından yapılması gereken ilk tespit, teslim yükümlülüğünün yerine getirileceği yerin belirlenmesidir. Satım sözleşmesi açısından teslim yeri; satıcının sözleşme konusu malların teslimine yönelik gerçekleştirdiği eylemlerini tamamladığı, teslimine ilişkin maddi vakıanın gerçekleştiği yerdir¹³. Bu noktada, teslim yeri ile sözleşme konusu malların varma yerinin, her zaman aynı olmasının gerekmediği hususunu da vurgulamak gerekir¹⁴. Zira özellikle uluslararası satımlarda, teslim yeri genellikle malın ilk taşıyıcıya verildiği yerken; alıcının malın zilyetliğini kazandığı yer ise, bundan farklı bir varma yeridir¹⁵.

¹⁰ Kutluhan Erkan, *CISG Gereğince Alıcının Sözleşmeden Dönmesi* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2013), 19.

¹¹ Fahrettin Aral ve Hasan Ayrancı, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2019), 89; Cevdet Yavuz, *Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler* (İstanbul: Beta Yayıncılık, 2018), 50-51.

¹² Yavuz, *Borçlar Hukuku Dersleri*, 50-51.

¹³ Atamer, *Uluslararası Satım*, 138; Erdem, *Milletlerarası Ticaret Hukuku*, 60; Sert, *Viyana Satım*, 98; Öztürk, “Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler,” 555.

¹⁴ Erdem, *Milletlerarası Ticaret Hukuku*, 60.

¹⁵ Atamer, *Uluslararası Satım*, 138

Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın 31. maddesinde, satıcının malları teslim borcunu ifa edeceği yere ilişkin üç farklı düzenleme yer almaktadır. CISG m.31, tarafların aralarındaki sözleşmede teslim yerine ilişkin herhangi bir düzenleme yapmamaları halinde uygulanacaktır¹⁶. Nitekim anılan maddede de; “*Satıcı malları belirli başka bir yerde teslim etmek zorunda değilse, teslim borcu aşağıdaki gibidir...*” ifadelerine yer verilmek suretiyle taraf iradelerine öncelik verileceği hususuna dikkat çekilmiştir.

i. Gönderilecek Borçlarda Malların Teslim Edileceği Yer

CISG m.31-c'ye göre; satıcının malları teslim borcunu, genel olarak, sözleşmenin kurulduğu sırada satıcının işyerinin bulunduğu yerde ifa etmesi gerekmektedir^{17,18}. Ancak doktrinde¹⁹ her ne kadar Viyana Satım Sözleşmesi'ni hazırlayanlar tarafından, teslim yerinin esas olarak (c) bendine göre belirlendiği ifade edilse de, uluslararası satımlarda bunun amaca uygun olmadığı şeklinde bir görüş de ileri sürülmektedir. Bu görüşe göre; hükmün

¹⁶ Belçikalı bir satıcı ve Alman bir alıcı, hayvan satışına ilişkin bir sözleşme yapmış, taraflar arasında anlaşmazlık ortaya çıktığında alıcı Almanya'da dava açmıştır. Köln Yüksek Eyalet Mahkemesi, incelediği davada, söz konusu yükümlülüğün, satıcının malları teslim etme yükümlülüğü olduğunu, ifa yerinin sözleşmenin tabi olduğu hukuka göre belirlenmesi gerektiğini, somut olayda tarafların iş yerlerinin bulunduğu hem Almanya hem de Belçika CISG'ye taraf olduğundan, buradaki hükümlere üstünlük tanınacağını ifade etmiştir. Mahkemeye göre; CISG, ifa yerinin tespitini öncelikle taraflara bırakmaktadır: Antlaşma'nın “teslimat” yerini belirleyen 31. maddesi, aslında ancak tarafların aksini öngörmemesi durumunda geçerlidir. İncelenen davada temyiz mahkemesi, tarafların teslim yeri konusunda anlaşmaya vardığına dair herhangi bir delil bulunmadığına karar vermiş ve uyuşmazlığın CISG'nin 31. maddesinin genel ilkelerine göre çözümlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Anılan karar için bkz. Oberlandesgericht Köln (Court of Appeal Cologne), 16 U 22/01, 16 July 2001, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=6567>, E.T. 21.1.2024.

¹⁷ CISG m. 31-c: “diğer hallerde, sözleşmenin kurulduğu sırada satıcının işyerinin bulunduğu yerde malları alıcının tasarrufuna hazır bulundurmak”

¹⁸ Atamer, *Uluslararası Satım*, 141; Huber ve Mullis, *The CISG*, 115-116; Sert, *Viyana Satım*, 98; Selanik, *Viyana Satım Sözleşmesi (CISG) Uyarınca Teslim Borcu*, 42.

¹⁹ “Taşıma içermeyen bir uluslararası sözleşme istisnaidir. Sözleşmenin ve şartların taşımaya ilişkin bir hüküm içermemeleri durumunda, uluslararası satım sözleşmelerinde, malların taşınacağı kabul edilmelidir; diğer bir ifadeyle, taşıma kuralıdır.” Açıklamalar için bkz. Erdem, *Satıcının Malları ve Belgeleri Teslim Borcu*, 124-125.

yazılışından asıl olasılığın sözleşmenin bir taşıma öngörüyor olması hali olduğu anlaşılmakta ve bu halde (a) bendinin asıl olasılık olduğu, (b) ve (c) bentlerinin ise, taşımanın söz konusu olmadığı olasılıkları düzenlediği sonucuna varılması gerekmektedir. Buna karşılık doktrinde bir başka görüş; her ne kadar uluslararası satımlarda asıl olan gönderme borcunun varlığı olsa da, bu borcun kendiliğinden doğmadığını, bunun için sözleşmede açık bir düzenlemenin olması yahut taraflar arasında oluşmuş alışkanlıklar ya da uluslararası teamüllerin bir nakil borcunun varlığını göstermesi gerektiğini haklı olarak ifade etmektedir²⁰. Dolayısıyla gönderme borcunun, ancak taraflar arasında akdedilen sözleşmede böyle bir hüküm bulunması yahut taraflar arasındaki ticari alışkanlık ya da uluslararası teamüllerin buna işaret etmesi durumunda var olduğu kabul edilmelidir. Nitekim Köln Yüksek Eyalet Mahkemesi tarafından verilen bir kararda da, CISG m.31-c hükmünün genel ilke olarak kabul edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Uyuşmazlığa konu olayda Belçikalı bir satıcı ve Alman bir alıcı, hayvan satışına ilişkin bir sözleşme yapmış, taraflar arasında anlaşmazlık ortaya çıktığında alıcı Almanya'da dava açmıştır. Köln Yüksek Eyalet Mahkemesi, incelediği davada, söz konusu yükümlülüğün, satıcının malları teslim etme yükümlülüğü olduğunu, ifa yerinin sözleşmenin tabi olduğu hukuka göre belirlenmesi gerektiğini, somut olayda hem Almanya hem de Belçika CISG'ye taraf olduğundan, buradaki hükümlere üstünlük tanınacağını ifade etmiştir. İncelenen davada temyiz mahkemesi, tarafların teslim yeri konusunda anlaşmaya vardığına dair herhangi bir delil bulunmadığına karar vermiş ve uyuşmazlığın CISG'nin 31. maddesinin genel ilkelerine göre çözümlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Mahkemeye göre; CISG'nin 31. maddesi, farklı kuralların geçerli olduğu üç farklı duruma değinmekle birlikte, söz konusu hükümdeki genel kuralın, olağan ifa yeri olarak satıcının işyerinin tercih edilmesi gerektiği şeklinde yorumlanması gerekmektedir²¹.

Teslim yerini belirlerken öncelikle borcun gönderilecek borç mu yoksa aranacak borç mu olduğu hususunun tespiti gerekir. Taraflar arasındaki satım sözleşmesi, malın gönderilmesi borcunu içeriyorsa bu durumda CISG m.31-

---

²⁰ Atamer, *Uluslararası Satım*, 142-143; Selanik, *Viyana Satım Sözleşmesi (CISG) Uyarınca Teslim Borcu*, 43.

²¹ Bahsi geçen karar için bkz. Oberlandesgericht Köln (Court of Appeal Cologne), 16 U 22/01, 16 July 2001, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=6567>, E.T. 21.1.2024.

a²²; malın gönderilmesi borcunu içermiyorsa m.31-b,c²³ bentleri uygulanma imkânı bulacaktır²⁴.

Satım sözleşmesi malların taşınmasını gerektiriyorsa, malların alıcıya ulaştırılmasını sağlamak amacıyla ilk bağımsız taşıyıcıya verildiği yer, teslim yeridir (CISG m.31-a). Burada malın taşıyıcının tasarrufuna sunulması yeterli değildir, taşıyıcının malı fiilen almış olması gerekir²⁵.

Maddede geçen taşıma kavramı, malın herhangi bir yerden başka bir yere taşınması şeklinde anlaşılmalıdır. Uluslararası satışlarda malın taşınması, olağan ve beklenen bir durumdur. Nihai olarak farklı bir ülkeden mal satın alınan her durumda taşıma söz konusu olacaktır. CISG m.31-a'nın uygulanabilmesi için ise, malın sadece taşınıyor olması yeterli değildir. Bu hükmün devreye girebilmesi için tarafların malın taşınması hususunda anlaşmış olmaları gereklidir. Daha kapsamlı ve doğru bir ifadeyle; taraflar, malın, satıcıdan alıcıya ulaştırılırken belirli bir mesafede üçüncü bir kişi tarafından taşınmasını kararlaştırmış olmalı ve mal alıcıya ulaştırılmak amacıyla bağımsız bir taşıyıcıya verilmelidir²⁶. Burada bağımsız bir taşıyıcının mevcudiyeti de oldukça önemli ve gereklidir. Zira mal, doğrudan doğruya satıcı yahut satıcıya bağlı bir organizasyon tarafından taşınıyorsa, bu durumda da artık CISG m.31-a hükmünün uygulanması olanaklı değildir. Zira

²² CISG m.31-a: “*satım sözleşmesi malların taşınmasını gerektiriyorsa, malları alıcıya ulaştırılmaları için ilk taşıyıcıya vermek*”

²³ CISG m.31-b: “*önceki bendin kapsamına girmeyen hallerde; sözleşmenin, ferdin belirlenmiş mallara veya belirli bir stoktan karşılanacak ne'v'en belirlenmiş mallara veya imal edilecek veya üretilecek mallara ilişkin olması ve tarafların sözleşmenin kurulduğu sırada malların belirli bir yerde bulunduğunu veya orada imal edileceğini yahut üretileceğini bilmeleri durumunda malları bu yerde alıcının tasarrufuna hazır bulundurmak*”

²⁴ Huber ve Mullis, *The CISG*, 115; Sert, *Viyana Satım*, 100.

²⁵ Kübra Yetiş Şamlı, “Borçlar Kanunu ve CISG Çerçevesinde Hasarın İntikali,” *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* LXV, 1 (2007): 327; Selanik, *Viyana Satım Sözleşmesi (CISG) Uyarınca Teslim Borcu*, 45.

²⁶ Özge Ceylan, “Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Birleşmiş Milletler (Viyana) Antlaşması Uyarınca Sözleşmenin İhlali Halinde Alıcının Hakları” (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2016), 15; Huber ve Mullis, *The CISG*, 111; Süleyman Yılmaz, *Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG) Uyarınca Sözleşmenin İhlali Halinde Alıcının Hakları* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2013), 83; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 158.

bu ihtimalde, mal halen satıcının hakimiyet ve tasarruf alanında bulunmaktadır²⁷.

Almanya Koblenz Eyalet Mahkemesi tarafından 30 Eylül 2008 tarihinde verilen bir karara konu olayda, İsviçre'deki satıcı ile Almanya'daki alıcı arasında akdedilen satım sözleşmesinde, gönderilecek bir borcun var olup olmadığı hususu tartışılmıştır. Mahkeme yaptığı incelemede, taraflar arasında yapılan anlaşmada, navlunun alıcı tarafından ödeneceğinin kararlaştırıldığını tespit etmiş, fakat taraflarca taşıma masraflarının alıcı ya da satıcı tarafından ödenmesine ilişkin bir kararlaştırma yapılmış olmasının, tek başına, ifa yerine ilişkin bir belirleme yapıldığı anlamını taşımayacağını ifade etmiştir. Mahkemeye göre, taraflar arasındaki sözleşmede alıcı ya da satıcının taşıma masraflarını üstlenmesine yönelik bir kayıt, özel olarak ifa yerine ilişkin bir beyan içermiyorsa, ifa yerinin belirlenmesinden ziyade, teslimat şeklini, risk üstlenimini veya nakliye maliyetini düzenler. Dolayısıyla olayda taraflar arasında ifanın yapılacağı yere ilişkin açık bir anlaşmanın bulunmadığı tartışmasızdır. CISG madde 31-a hükmü, ancak satım sözleşmesi malların taşınmasını gerektiriyorsa uygulanabilir. Uluslararası teslimat sözleşmelerinde neredeyse her zaman gerekli olan malların taşınması yeterli değildir; gerekli olan şey, her iki tarafın da malların satıcıdan alıcıya ulaşmasına kadar yol boyunca bağımsız bir üçüncü kişi tarafından alınıp nakledileceğini kabul etmesidir. Yani tarafların, satım sözleşmesini imzaladıklarında, satılanın, bağımsız bir taşıyıcı tarafından alıcıya nakledilmesi konusunda anlaşmaları gerekir²⁸.

CISG m.31-a hükmü, gönderilecek borçlarda malın *'ilk bağımsız taşıyıcı'*ya verilmesini, teslim borcunun yerine getirilmesi bakımından yeterli görmektedir. Dolayısıyla birden fazla taşıma ve taşıyıcıdan müteşekkil *'zincirleme bir taşıma'*nın söz konusu olduğu durumlarda, malın ilk kez verildiği taşıyıcının bağımsız olması yeterlidir, art taşıyıcılar bakımından bu şartın sağlanması gerekli değildir²⁹. Malı ilk taşıyıcıdan alan sonraki taşıyıcılar, satıcı ya da onun yetkili temsilcileri olsa da durum değişmez.

²⁷ Erdem, *Satıcının Malları ve Belgeleri Teslim Borcu*, 125; aynı yönde bkz. Huber ve Mullis, *The CISG*, 111; Selanik, *Viyana Satım Sözleşmesi (CISG) Uyarınca Teslim Borcu*, 44.

²⁸ Anılan karar için bkz. Landgericht Koblenz (District Court Koblenz), 1 O 191/08, 30 September 2008, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=12884>, E.T. 21.1.2024.

²⁹ 2013 yılında İsviçre Zug Kantonu Temyiz Mahkemesi tarafından İsviçre ve İtalya'da bulunan alıcı ile satıcı arasındaki uyuşmazlık incelenirken; mahkemece, sözleşmenin

Dikkat edilmesi gereken bir diğer husus, teslim borcunun gerçekleşmiş olması bakımından, malın bağımsız taşıyıcıya, 'alıcıya ulaştırılmak amacıyla' verilmesi gerektiğidir. Dolayısıyla mal, alıcıya ulaştırılmak dışında başka bir amaçla taşıyıcıya verilmiş olursa, bu durumda teslim borcu yerine getirilmiş sayılmaz.

ii. Aranacak Borçlarda Malların Teslim Edileceği Yer

Sözleşme malların taşınmasını gerektirmiyorsa, teslimat, satıcının "malları alıcının tasarrufuna sunmasından" ibarettir. Bu durumda malları teslim almak, alıcının sorumluluğundadır. Dolayısıyla malların taşınmasını gerektirmeyen bir sözleşmeden doğan teslim borcu, "aranacak borç" niteliğindedir³⁰.

Sözleşme malların gönderilmesi borcunu ihtiva etmiyorsa ve sözleşmenin, ferdan belirlenmiş mallara veya belirli bir stoktan karşılanacak cins olarak belirlenmiş mallara yahut imal edilecek veya üretilecek mallara ilişkin olması ve tarafların sözleşmenin kurulduğu sırada malların belirli bir yerde bulunduğunu veya orada imal edileceğini ya da üretileceğini bilmeleri durumunda, malların teslim yeri, bu yerdir³¹ (CISG m.31-b).

---

malların taşınmasını gerektirmesi durumunda teslimatın, malların alıcıya iletilmek üzere taşıyıcıya teslim edilmesinden ibaret olduğu; bunun da, birden fazla taşıyıcının birbiri ardına hareket etmesi halinde, malın ilk taşıyıcıya verilmesi anlamına geldiği ifade edilmiştir. Karar için bkz. Obergericht des Kantons Zug (Court of Appeal Canton Zug), Z1 2011 36, 05 March 2013, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=8385>, E.T. 21.1.2024.

³⁰ Peter Schlechtriem ve Peter Huber, *Kommentar zum Einheitlichen UN-Kaufrecht-CISG* (München: C.H. Beck Verlag, 2020), Art. 31 CISG Rn. 2 ff.

³¹ Almanya Brandenburg Yüksek Eyalet Mahkemesi'nin 3 Temmuz 2014 tarihinde önüne gelen davada, işyeri Almanya'da bulunan satıcı ile Avusturya'da bulunan alıcı arasında bir uyuşmazlık söz konusudur. Uyuşmazlık konusu satış sözleşmesi, Almanya'da üretilen bitki fidelerine ilişkindir. Davanın esası, bitki fidelerinin sözleşmede belirlenen nitelikleri haiz olup olmadığına ilişkin olmakla birlikte, mahkeme uyuşmazlık konusu malların teslim yerine ilişkin tespitlerde bulunmuştur. Mahkemeye göre; teslim borcunun konusu, satış sözleşmesinin içeriğinden anlaşıldığı üzere, belirli bir stoktan sağlanacak cins borcudur. Taraflar sözleşmenin akdedildiği sırada söz konusu bitki fidelerinin satıcının çiftliğinde üretileceğinin bilincindedir ve dolayısıyla CISG'nin 31. maddesinin b bendi uyarınca, söz konusu fidelerin tarafların bildiği bu yerde alıcının tasarrufuna sunulması gerekir. Sözleşmenin fiili olarak bu yerde ifa edilmiş olması da bu durumu kanıtlamaktadır. Teslim yükümlülüğünün yerine getirildiğine ilişkin ispat yükü normalde satıcıya aittir. Fakat alıcı, satıcının

Sözleşme konusu mal, sözleşmenin kurulduğu sırada taraflarca bulunduğu, imal edileceği yahut üretileceği yeri bilinen;

- Belirli bir mal ise (ferden belirlenmiş),
- Belirli bir stoktan karşılanacak cinsi belirlenmiş bir mal ise (nev'en belirlenmiş),
- İmal edilecek bir mal ise,
- Üretilecek bir mal ise, bu durumda satıcının malı, teslim yeri olarak kabul edilen bu yerde, alıcının tasarrufuna hazır bulundurması gerekir.

Malın, imal edilmesi veya yetiştirilmesi, devşirilmesi işini üstlenen üçüncü bir kişinin yerinde bulunması durumunda, teslim yerinin burası olarak kabul edilmemesi gerektiği, zira satıcının, malı imalatçıdan tedarik ederek alıcının tasarrufuna sunma borcunu üstlendiği ve bunu alıcıya yüklemenin doğru olmayacağı, bu nedenle, malın üçüncü bir kişinin imalathanesinde olması ve tarafların da bunu bilmesi durumunda, sözleşmede malın teslim yerinin burası olacağına dair açık bir hüküm bulunmadığı sürece, teslim yerinin CISG m.31-c bendinde düzenlenen satıcının işyeri olarak kabul edilmesi gerektiği belirtilmektedir³². Buna karşın doktrinde, sözleşmenin kurulduğu esnada tarafların, malın imal edileceği yeri bilmesi durumunda, teslim yerinin burası olarak kabul edilmesi gerektiği, malın üretileceği yerin alıcının yahut üçüncü bir kişinin imalathanesi olup olmamasının herhangi bir öneminin bulunmadığı şeklinde bir görüş de ileri sürülmektedir³³. Filhakika, mallar üçüncü bir kişinin imalathanesinde üretilmiş olsa dahi, taraflar sözleşmenin kurulması sırasında bu yeri fiilen biliyor ise, teslim yerinin burası olduğu kabul edilmelidir. Taraflar aksine bir anlaşma yapmamışlar, taraflarca uygulanması kabul edilen teamüller ve tarafların aralarında yerleşmiş olan alışkanlıklar başka bir belirleme yapılmasını gerektirmiyorsa, bu durumda CISG m.31-b hükmü uyarınca, imalathanenin, satıcıya ait olup olmamasından bağımsız olarak, teslim yeri olarak kabul edilmesi gerekir.

çiftliğinde herhangi bir itirazda bulunmaksızın malları teslim aldıktan sonra malların gerekli nitelikleri haiz olmadığını iddia ediyorsa artık bu uygunsuzluğu alıcı ispatlamalıdır. Karar için bkz. Oberlandesgericht Brandenburg (Court of Appeal Brandenburg), 5 U 1/13, 03 July 2014, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=8457>, E.T. 20.1.2024.

³² Ayrıntılı açıklamalar için bkz. Atamer, *Uluslararası Satım*, 146.

³³ Selanik, *Viyana Satım Sözleşmesi (CISG) Uyarınca Teslim Borcu*, 47-48.

CISG m.31-c bendi, anılan maddenin (a) ve (b) bentlerinin uygulama alanı bulmadığı diğer halleri kapsayan, teslim yeri konusunda son çare (ultima ratio) olarak devreye girecek kuralı saptamaktadır³⁴. Buna göre, sözleşme malların gönderilmesi borcunu ihtiva etmiyorsa ve (b) bendinin uygulanması şartları gerçekleştirilmediyse, satıcı, sözleşmenin kurulduğu sırada işyerinin bulunduğu yerde, malı, alıcının tasarrufuna hazır bulundurmakla yükümlüdür.

Eğer satıcının birden fazla işyeri bulunmaktaysa, sözleşmenin akdi sırasında veya öncesinde taraflarca bilinen veya dikkate alınan koşullar değerlendirilerek sözleşme ve sözleşmenin ifası ile en yakın irtibat içinde olan işyeri (CISG m.10-a); satıcının hiçbir işyerinin bulunmaması halinde ise, mutata meskeni esas alınmalıdır (CISG m.10-b).

Satıcı sözleşmenin kurulmasından sonra işyerini değiştirirse, bu durumda doktrindeki bir görüşe göre, sözleşmenin kurulduğu anda işyerinin bulunduğu yer, teslim yeri olarak kabul edilmelidir³⁵. Diğer bir görüşe göre ise, bu konuda alıcının uyarılması, yeni teslim yerinin kendisinden beklenmeyecek zorluklara neden olmaması ve ortaya çıkan ek masrafların satıcı tarafından tazmin edilmesi kaydıyla yeni işyeri, teslim yeri olarak kabul edilmelidir³⁶.

c. Malın Gönderilmesine İlişkin Yükümlülükler

Satım sözleşmesi malların taşınmasını gerektiriyorsa, teslim yükümlülüğünün yerine getirilmesi bakımından, satıcının malları ilk taşıyıcıya vermesi gerektiğine ilişkin CISG m.31-a hükmünün yanı sıra, satıcının taşıma esnasındaki diğer yükümlülükleri CISG m.32'de düzenlenmiş bulunmaktadır.

i. Gönderimi Bildirme ve Malları Belirleme Yükümlülüğü

CISG m.32/f.1 hükmü gereğince; “*Satıcı, sözleşmeye veya bu Antlaşmaya uygun olarak, malları bir taşıyıcıya vermiş ancak mallar, üzerlerine ayırt edici bir işaret konulmak suretiyle, taşıma belgeleriyle veya*

³⁴ “fulfils a fall back or ‘residuary’ role” bkz. Huber ve Mullis, *The CISG*, 116; ayrıca bkz. Atamer, *Uluslararası Satım*, 147; Yılmaz, *Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler*, 83; Selanik, *Viyana Satım Sözleşmesi (CISG) Uyarınca Teslim Borcu*, 48.

³⁵ Erdem, *Satıcının Malları ve Belgeleri Teslim Borcu*, 137; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 159.

³⁶ Atamer, *Uluslararası Satım*, 148; Schlechtriem ve Schwenzler, *Commentary on the UN Convention*, 511.

başka herhangi bir şekilde açıkça sözleşmeye tahsis edilmemişse, satıcının göndermeyi alıcıya bildirmesi ve malları özel olarak belirlemesi gerekir.” Gönderim bildiriminin, gerek taşıyıcı, gemi adı gibi gönderime ilişkin, gerekse miktar, adet, nitelik, ambalaj numaraları gibi malların belirlenmesine ilişkin unsurları içeren bir bilgilendirmeyi kapsamı gerekir³⁷.

2013 yılında iş yerleri İsviçre ve İtalya’da bulunan alıcı ile satıcı arasındaki uyuşmazlığı inceleyen İsviçre Zug Kantonu Temyiz Mahkemesi, mevcut davada İtalyan davacının yani satıcının, davalının yani İsviçreli alıcının sipariş ettiği malları, miktar ve kalite açısından tam olarak taşıyıcıya teslim ettiğine dair delil sunması gerektiğini, herhangi bir malın teslim edildiğinin ispatının, CISG m.31-a anlamında teslim yükümlülüğünün yerine getirildiğinin kanıtlanmış sayılması için yeterli olmadığını haklı olarak ifade etmiştir³⁸. Dolayısıyla yapılacak bildirim, malın bireyselleştirilmesi ve tüm önemli özellikleri ile tanıtılmasına imkân verecek nitelikleri haiz olması gerekir.

Anılan düzenlemede bildirim şekline ilişkin herhangi bir hüküm yer almadığından, şekle ilişkin bir kısıtlamanın bulunmadığı sonucuna varılmalıdır. Dolayısıyla bildirim yazılı veya sözlü olarak yapılması mümkündür³⁹. Önemli olan bildirim uygun araçlarla yapılmış olması ve yapılan bildirim alıcının malı teşhis etmesine olanak tanınmasıdır⁴⁰.

Malın gönderim bildirimini malın sözleşmeye tahsisini amaçladığından, bildirim yükümlülüğü ancak sözleşme konusunun cins borcu olması halinde söz konusu olur. Sözleşmenin konusunu parça borcu teşkil ediyorsa, malın ayırt edici nitelikleriyle birlikte sözleşmede yer alıyor olması nedeniyle bildirim yapılması yükümlülüğü söz konusu olmayacaktır⁴¹.

ii. Malların Taşınmasının Sağlanması Yükümlülüğü

CISG m.32/f.2 gereğince; “*Satıcı, malların taşınmasını sağlamayı üstlenmiş ise, taşımanın kararlaştırılan yere kadar, koşulların gerektirdiği*

³⁷ Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 160.

³⁸ Anılan karar için bkz. Obergericht des Kantons Zug (Court of Appeal Canton Zug), Z1 2011 36, 05 March 2013, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=8385>, E.T. 21.1.2024.

³⁹ Schlechtriem ve Schwenzler, *Commentary on the UN Convention*, 539.

⁴⁰ Atamer, *Uluslararası Satım*, 178.

⁴¹ Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 160.

nakil araçlarıyla ve böyle bir naklin mutat şartlarına uygun bir biçimde gerçekleşmesi için gerekli sözleşmeleri yapmak zorundadır.” Taraflar arasında akdedilen satım sözleşmesi, gönderme borcunu ihtiva ediyorsa, satıcının malı ilk taşıyıcıya vermesiyle teslim gerçekleşir. Ancak satıcının, sözleşmeden, alışkanlıklardan yahut teamüllerden kaynaklanan malların taşınmasını sağlama yükümlülüğü de söz konusuysa, kararlaştırılan yere kadar, gerekli nakil araçlarıyla malın taşınması için gerekli taşıma sözleşmelerini akdetmesi gerekir. Aksi halde satıcı, teslim yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılmaz⁴².

Taraflar aralarında akdettikleri sözleşmede özel bir belirleme yapmamışlarsa, taşımanın ne şekilde ve hangi vasıta ile gerçekleştirileceğini belirleme yetkisi satıcıya aittir. Bu durumda satıcının, malın nitelikleri ve güzergâh gibi somut olayın özelliklerini dikkate almak suretiyle taşımanın uygun bir biçimde gerçekleşmesini sağlaması gerekir⁴³. Nitekim bu yönde bir karar veren İsviçre Saane Bölge Mahkemesi’nin önüne gelen davada⁴⁴, davacı Avusturyalı şirket, merkezi Lihtenştayn’da bulunan bir şirketin İsviçre şubesi ile alkollü içeceklerin satın alınması ve Rusya’ya taşınması için bir sözleşme imzalamış, fakat taraflar arasında taşıma şekli ve nihai ifa tarihi konusunda anlaşmazlık çıkması nedeniyle sözleşme hiçbir zaman ifa edilmemiştir. Uyuşmazlığı inceleyen mahkeme, alıcının, malların kamyonla taşınmasına ilişkin bir anlaşma yapıldığını kanıtlayan ispat yükünü karşılayamaması nedeniyle, taşıma şekli seçiminin satıcıya bırakıldığı sonucuna varmıştır.

Satıcı, taşınacak mala ilişkin uygun nakil vasıtasını, güvenli ve en kestirme güzergâhı seçmekle yükümlüdür⁴⁵. Burada taşımaya ilişkin uygun koşullarda bir taşıma sözleşmesi yapma yükümlülüğünü üstlenmiş satıcının, ayrıca taşıma masraflarına da katlanacağı anlamı çıkarılmamalıdır⁴⁶. Taşıma masraflarına, sözleşmede, alışkanlıklar veya uluslararası teamüllerde aksi öngörülmediği sürece, alıcı tarafından katlanılır⁴⁷.

⁴² Atamer, *Uluslararası Satım*, 173.

⁴³ Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 161.

⁴⁴ Anılan karar için bkz. Bezirksgericht der Saane (Court of First Instance Saane), T 171/95, 20 February 1997, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=6397>, E.T. 21.1.2024.

⁴⁵ Atamer, *Uluslararası Satım*, 173; Schlechtriem ve Schwenzler, *Commentary on the UN Convention*, 544; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 161.

⁴⁶ Schlechtriem ve Schwenzler, *Commentary on the UN Convention*, 545.

⁴⁷ Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 161.

Türk Borçlar Kanunu kapsamında da, taşıma masraflarının alıcı tarafından karşılanacağına ilişkin benzer bir hüküm mevcuttur. Nitekim TBK m.211/f.1 gereğince; taraflar arasında yapılan anlaşmada aksine bir hüküm veya bu yönde adet mevcut değilse, satılanın taşınmasına ilişkin giderlere alıcı katlanmalıdır. Burada dikkat edilmesi gereken husus, satıcının satılanı, ifa yerinden başka bir yere teslim etmek üzere, götürülecek bir borç olarak üstlenmesi halidir. Satılanın, götürülecek bir borç olarak satıcı tarafından üstlenilmesi halinde, taşıma masraflarının satıcıya ait olduğu kabul edilmelidir⁴⁸.

iii. Malların Taşınmasına İlişkin Sigorta Yapılması için Bilgi Verme Yükümlülüğü

CISG m. 32 / f. 3 gereğince; “Satıcı, malların taşınması ile ilgili sigortayı yaptırmak zorunda değilse, alıcının talebi üzerine, onun böyle bir sigortayı yaptırmak için ihtiyaç duyacağı mevcut bütün bilgileri alıcıya vermek zorundadır.” Satıcının sigorta yapılması için gerekli bilgileri verme yükümlülüğü, alıcının talebine bağlıdır. Satıcının, alıcının talebi olmaksızın, sözleşmeden, alışkanlıklardan yahut uluslararası teamüllerden kaynaklanan bir sigorta yapma yükümlülüğü olabileceği gibi, bu kapsamda sigortalama için gerekli bilgileri verme yükümlülüğü de doğabilir⁴⁹. Alıcının sözleşme konusu malların taşınması ile ilgili talep edebileceği bilgiler; sevkiyat tarihi, geminin veya diğer ulaşım aracının adı, malın hangi rota üzerinden taşınacağı, taşıyıcının bilgileri gibi hususları kapsar⁵⁰.

d. Malların Teslim Edileceği Zaman

Kural olarak teslim zamanından anlaşılması gereken vadedir. Ancak taraflar arasında akdedilen sözleşmede kullanılan terimlere göre, teslim zamanı, borcun ifa edilebilir veya ifasının talep edilebilir olduğu zamanı veya kesin vadeyi de karşılayabilir⁵¹.

Satıcının malı teslim yükümlülüğünü ne zaman yerine getireceği CISG m.33’te düzenlenmiştir. Antlaşma’da, teslim zamanı ile ilgili olarak da taraf

⁴⁸ Aral ve Ayrancı, *Borçlar Hukuku*, 91.

⁴⁹ Atamer, *Uluslararası Satım*, 158; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 162.

⁵⁰ Huber ve Mullis, *The CISG*, 121.

⁵¹ Erdem, *Milletlerarası Ticaret Hukuku*, 61.

iradelerine öncelik tanınmış, sözleşmede malın teslimine ilişkin olarak belirlenmiş veya sözleşmeden hareketle belirlenebilir bir tarih varsa, malın bu tarihte teslim edilmesi gerektiği düzenlenmiştir (CISG m.33-a). Aynı şekilde, sözleşme ile belirlenmiş veya sözleşmeden hareketle belirlenebilir bir zaman dilimi⁵² (ay, mevsim, hafta... gibi) söz konusuysa, koşullardan tarih saptama yetkisinin alıcıda olduğu anlaşılmadıkça, bu zaman dilimi içerisinde herhangi bir anda malın teslimi gerçekleştirilmelidir⁵³ (CISG m.33-b). Teslim

⁵² Almanya Holstein'daki Oldenburg Bölge Mahkemesi'nin önüne gelen davada, bir Alman moda perakendecisi ile bir İtalyan giyim üreticisi, sonbahar ürünlerinin teslimat zamanını sipariş formunda "Temmuz, Ağustos, Eylül+" şeklinde belirtirler. Satıcı, 26 Eylül'de ilk teslimatı yapmak istediğinde, alıcı malları kabul etmeyi reddetmiş ve teslim zamanının geçtiğini iddia ederek 2 Ekim'de faturayı iade etmiştir. Alıcıya göre, malların 1/3'ünün temmuzda, 1/3'ünün ağustosta ve 1/3'ünün eylülde teslim edilmesi gerekiyordu. Satıcı ise, sipariş formundaki "+-" işaretinin teslim zamanına ilişkin sürenin son tarihinin açık bırakıldığı şeklinde anlaşılması gerektiğini iddia etmiştir. Ona göre bunun nedeni alıcının, satıcının işyerini yaz aylarında kapatacağını ve ancak her yıl 1 Eylül'den itibaren yeniden çalışmaya başlayacağını bilmesidir. Mahkeme alıcının her ay malların 1/3'ünün teslim edileceğine ilişkin iddiasını kabul etmiş olmakla birlikte, alıcının, gecikmiş teslimatla karşılaştığında CISG m.47 gereğince ek bir süre vermeksizin malları kabul etmeyi reddetmesinden dolayı sözleşmeye aykırılık halinde sahip olduğu hukukî imkânlarla başvurma olanağını elde edemediğine karar vermiştir. Karar için bkz. Amtsgericht Oldenburg in Holstein (Local Court Oldenburg in Holstein), 5 C 73/89, 24 April 1990, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=6002>, E.T. 22.1.2024.

⁵³ 2006 yılında Belçika Anvers Temyiz Mahkemesi tarafından verilen bir kararda; iş yeri Belçika'da bulunan satıcı ile Almanya'da bulunan alıcı arasında akdedilen satım sözleşmesine ilişkin uyuşmazlık incelenmiştir. Mahkeme, taraflar arasındaki sözleşmede teslim zamanına ilişkin bağlayıcı bir tarihin belirlenmediği kanaatini taşımaktadır. Mahkemeye göre; teslim zamanına ilişkin bağlayıcı şartlar, ispat yükünü taşıyan alıcı tarafından kanıtlanmadığından, alıcının, geç teslimi kanıtlamak için satıcının bir dizi belge ibraz etmesine yönelik talebini kabul etmek için hiçbir neden yoktur. Bu nedenle alıcı, hatalı bir şekilde, satıcı tarafından yapılan 'geç' teslimatların, malların mutabakata varılan şartlar dahilinde teslim edilmesi gerektiğinin belirtildiği CISG 33(b) maddesinin ihlalini teşkil ettiğini savunmaktadır. Ne 4 Ekim 1999 tarihli sözleşmeye ne de CISG'ye göre malların zamanında teslimine ilişkin bir ihlal olduğuna dair bir delil bulunmamaktadır. Ayrıca taraflarca malın kısım kısım tesliminin kararlaştırıldığı anlaşıldığı ve satıcı tarafından yapılan kısmi teslimatlarda 4 Ekim 1999 tarihli sözleşmenin veya CISG 35. madde hükmünün ihlalinin kanıtlanmadığı sonucuna varılması gerektiği belirtilmektedir. Karar için bkz. Hof van Beroep Antwerpen (Court of Appeal Antwerp), 2002/AR/2087, 24 April 2006, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=7181>, E.T. 22.1.2024.

zamanının, bir zaman dilimi olarak belirlenmiş olması halinde, dikkat edilmesi gereken husus, bu zaman diliminin sona ereceği anın bilinmesi gerektiğidir. Eğer teslim için belirlenen zaman diliminin hangi anda sona ereceği bilinmiyorsa, bu durumda CISG m.33-b değil, 33-c hükmü uygulama alanı bulacaktır⁵⁴.

Teslim zamanının belirli bir zaman dilimi şeklinde belirlendiği hallerde, satıcı, bu zaman dilimi içerisinde kendi belirleyeceği uygun bir anda malları teslim edebilir meğerki sözleşme, taraflar arasındaki alışkanlıklar veya uluslararası teamüllerde aksi öngörülmüş olsun⁵⁵.

Satıcı, diğer tüm hallerde, sözleşmenin kurulmasından itibaren makul bir süre içerisinde malı teslim etmekle yükümlüdür (CISG m.33-c). Buna göre, taraflar ifaya ilişkin olarak, belirli bir tarih ya da bir zaman dilimi tayin etmemişlerse ve durum ve koşullara göre sözleşmeden de böyle bir tarih çıkarılamıyorsa, bu durumda teslim, sözleşmenin kurulmasından itibaren makul bir süre içerisinde gerçekleşmelidir. Burada oldukça muğlak bir terim olarak kullanılan makul süre belirlenirken, somut olayın özellikleri dikkate alınmalı, sözleşmenin her iki tarafının menfaatleri de gözetilmek suretiyle üretim ve teslim ilişkisi ortalama süreler hesaba katılmalıdır⁵⁶.

2. Mallara İlişkin Belgeleri Verme Yükümlülüğü

Satıcının asli edim yükümlülüklerinden bir diğeri olan mala ilişkin belgeleri verme yükümlülüğü, CISG m.34'te ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Anılan hüküm, mallara ilişkin belgelerle ilgili olarak; *“Satıcının mallara ilişkin vermesi gereken belgeler varsa, bunları sözleşmede öngörülen zamanda, yerde ve şekilde vermesi gerekir. Belgelerin erken verilmesi halinde, satıcı, belgelerin verilmesi için öngörülen ana kadar, belgelerdeki tüm sözleşmeye aykırılıkları gidermek hakkına sahiptir; yeter ki bu hakkın*

⁵⁴ Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 163.

⁵⁵ Atamer, *Uluslararası Satım*, 162; Huber ve Mullis, *The CISG*, 123; Schlechtriem ve Schwenger, *Commentary on the UN Convention*, 552-553; Yılmaz, *Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler*, 84; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 163.

⁵⁶ Huber ve Mullis, *The CISG*, 125; Schlechtriem ve Schwenger, *Commentary on the UN Convention*, 557; Sert, *Viyana Satım*, 101; Yılmaz, *Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler*, 85; Gözde Hatipoğlu, *Tüketici Hukukunda Erken İfa* (İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2019), 11.

kullanımı alıcı için makul olmayan zahmete veya masrafa yol açmasın. Bununla birlikte alıcının bu Antlaşmaya uygun olarak tazminat talep etme hakkı saklıdır.” düzenlemesine yer vermiştir. Görüldüğü üzere Antlaşma, mala ilişkin belgelerle ilgili olarak özel bir düzenleme yapmamış, bu konuda sözleşmede bulunan hükümlerin uygulanacağını vurgulayarak irade özerkliği ilkesini kabul etmiştir. Dolayısıyla taraflar arasında belgelerin verilmesi yükümlülüğünün kabul edilip edilmediği sözleşmeye, alışkanlıklara ve teamüllere göre belirlenecektir^{57, 58}. Burada söz konusu olan belgeler; malları

⁵⁷ Atamer, *Uluslararası Satım*, 167; Huber ve Mullis, *The CISG*, 127; Sert, *Viyana Satım*, 107.

⁵⁸ Münih Yüksek Eyalet Mahkemesi (Temyiz mahkemesi) tarafından 2018 yılında verilen karara konu olayda, Almanya’da bulunan satıcı ile Fransa’da bulunan alıcı arasında 244 adet araç satışına ilişkin bir sözleşme akdedilir. Sözleşmeye konu araçların teslimatı gerçekleştirilir fakat araçlara ilişkin bazı belgeler alıcıya teslim edilmez. Davacı, satın aldığı 244 adet otomobilin kayıt sertifikalarının ve ayrıca 2007/46/EC sayılı Direktifin 18. maddesi uyarınca AT uygunluk sertifikalarının kendisine teslim edilmesini talep eder. Yerel mahkeme (Münih Eyalet Mahkemesi), davacının belgelerin eksikliğini CISG m.39 gereğince zamanında bildirmediği gerekçesiyle davanın reddine karar vermiştir. Davacının itirazı ile dava temyiz mahkemesi olarak Münih Yüksek Eyalet Mahkemesi önüne gelir. Mahkemeye göre; CISG m. 30 gereğince satıcının yükümlülükleri mala ilişkin belgelerin teslimini de içermektedir. Hangi belgelerin teslim edileceği meselesi, ya taraflar arasındaki sözleşmeden, alışkanlıklardan ve teamüllerden (bkz. Madde 9 CISG) ya da istisnai olarak dürüstlük kurallarından hareketle çözüme kavuşturulur. Somut olayda taraflar, aralarında akdettikleri satım sözleşmelerinde bu belgelerin teslim edilmesi yükümlülüğünü açıkça düzenlememiştir, fakat bu yükümlülük, CISG m.9 uyarınca araç ticareti yapılırken uyulması gereken teamüllerden kaynaklanmaktadır. Alman satım hukukuna göre, araç tescil belgesini teslim etme yükümlülüğü, satıcının asli yükümlülüğüdür. Araç tescil belgesinin alıkonulması durumunda satıcı, §§ 434 ff BGB’ye göre (ayıp hükümlerine göre) değil, genel olarak ifa etmeme (temerrüt) hükümlerine göre sorumludur. Araç tescil belgesindeki girişlerin aracın durumuna uymaması durumunda ancak ayıp hükümleri uygulanabilir. Tarafların beyanlarına göre, araçların sınır ötesinde satılması durumunda araç tescil belgelerinin satıcıda kalması yönünde bir teamül bulunmamaktadır. Ayrıca, 2007/46/EC sayılı Direktifin 18. maddesi uyarınca AT uygunluk belgelerinin de teslim edilmesi gerektiği tartışmasız bir teamüldür. Yerel mahkeme, CISG’nin 39. ve 40. maddelerini hatalı olarak uygulamıştır. CISG madde 39’un 1. fıkrasına göre alıcı, sözleşmeye aykırılığın niteliğini de belirterek, bunu tespit ettiği veya tespit etmesi gerektiği tarihten itibaren makul bir süre içinde satıcıya bildirmezse malın sözleşmeye aykırılığına dayanma hakkını kaybeder. Ancak CISG’nin 38. ve 39. maddeleri, mala ilişkin belgelerdeki eksikliğin bildirilmesi konusunda herhangi bir yükümlülük getirmemiştir. CISG’nin

temsil eden belgeleri ve ayrıca ticari faturalar, sigorta poliçeleri veya sertifikaları, ekspertiz raporları, yük çeki listeleri, menşe sertifikası, kalite sertifikası, sağlık veya bitki sağlık sertifikaları gibi mallara ilişkin diğer belgelerdir⁵⁹.

Malın, varma yerinde taşıyıcıdan teslim alınabilmesi için gerekli olan evrak türü, genellikle kıymetli evrak niteliğinde düzenlenmektedir. Türk Hukuku'nda bu belgeler; konişmento (TTK m.1228), makbuz senedi (TTK m.834) ve taşıma senedi (TTK m.856) dir⁶⁰. Öte yandan, malın teslim alınması için her zaman kıymetli evrak düzenlenmesi de gerekmez. Mesela tesellüm konişmentosu (TTK m.1228/f.2), taşıma işleri komisyoncusu tarafından verilen belgeler buna örnek olarak gösterilebilir⁶¹.

Mallara ilişkin belgelerin verilme şekli, yeri ve zamanı konusunda, CISG m.34 hükmü, özel bir düzenleme ihtiva etmemekte, söz konusu hükümde belgelerin sözleşmede öngörülen zamanda, yerde ve şekilde verilmesi gerektiği ifade edilerek taraflar arasındaki sözleşmeye işaret edilmektedir. Belgelerin ne zaman, nerede ve ne şekilde teslim edileceği hususu belirlenirken, tarafların anlaşmalarına ve özellikle kullanılan uluslararası ticari terimlere, sözleşmede açık bir düzenleme olmaması halinde, CISG m.9 gereğince; tarafların, uygulanmasını kabul ettikleri teamüllere ve aralarında yerleşmiş olan alışkanlıklara bakılmalıdır⁶².

---

38. ve 39. maddelerinin tüm belgelere veya belirli belgelere uygulanabileceği de sıklıkla tartışılmaktadır. Karar için bkz. Oberlandesgericht München (Court of Appeal Munich), 32 U 2098/17, 12 April 2018, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=9639>, E.T. 22.01.2024.

⁵⁹ “CISG madde 30 ve 34 uyarınca satıcı mallara ilişkin her türlü belgeyi teslim etmek zorundadır. Mallara ilişkin belge örnekleri, malları temsil eden belgeleri ve ayrıca ticari faturalar, sigorta poliçeleri veya sertifikaları, ekspertiz raporları, yük çeki listeleri, menşe sertifikası, kalite sertifikası, sağlık veya bitki sağlık sertifikaları gibi mallara ilişkin diğer belgeleri kapsar.” Bkz. CISG-DK Görüşü No. 11, *Alıcının Ödeme Borcu Kapsamında CISG Uyarınca Belgelerden Doğan Sorunlar*, 3 Ağustos 2012, Raportör: Profesör Martin Davies, Tulane Üniversitesi Hukuk Fakültesi, New Orleans, ABD.

⁶⁰ Atamer, *Uluslararası Satım*, 166; Erdem, *Satıcının Malları ve Belgeleri Teslim Borcu*, 154.

⁶¹ Atamer, *Uluslararası Satım*, 166.

⁶² Atamer, *Uluslararası Satım*, 167; Erdem, *Satıcının Malları ve Belgeleri Teslim Borcu*, 156-157; Schlechtriem ve Schwenzler, *Commentary on the UN Convention*, 561; Sert,

Sözleşmede belgelerin teslim yerine ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamışsa, bu konuda ne olacağı hususu doktrinde tartışmalıdır. Bizim de katıldığımız bir görüşe göre, mala ilişkin belgelerin verilme yeri, malın teslim edildiği yer olmalıdır⁶³. Diğer bir görüşe göre; belgelerin verilmesi, gönderilecek borç niteliğinde kabul edilmeli ve satıcı riski üstlenerek belgeleri alıcının işyerine yollamalı veya malı teslim alacağı yerde alıcıya devretmelidir⁶⁴. Bununla birlikte uluslararası ticarete kullanılan sözleşme ve hükümlerin biçimleri, genellikle teslimine ilişkin özel bazı kurallar içerir. Örneğin alıcı, satıcı için bir akreditif sağlamak zorundaysa, bu durumda satıcının belgeleri teslim etmesi gereken yer, akreditif açan amir bankanın yahut satıcının bulunduğu ülkedeki muhabir bankanın işyeri olarak tespit edilirken; teslim zamanı ise, akreditifin geçerlilik süresine bağlı kalınarak belirlenir⁶⁵.

3. Malların Mülkiyetini Geçirme Yükümlülüğü

Antlaşma'da, her ne kadar satıcının yükümlülükleri arasında, malların mülkiyetini geçirmek sayılmışsa da (CISG m.30), bu yükümlülüğün içeriğine ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Yani satılan malın mülkiyetinin gerçekten alıcıya geçip geçmediği hususu⁶⁶ açıklığa

---

Viyana Satım, 108; Yavuz Dayıoğlu, *CISG Uygulamasında Sözleşmenin İhlali Halinde Alıcının Hakları ve Özellikle Alıcının Tazminat Talep Etme Hakkı* (İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2011), 21.

⁶³ Öztürk, "Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler," 586; Sert, *Viyana Satım*, 108; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 165.

⁶⁴ Bu hususta Atamer ise, özellikle götürme borçları ve aranacak borçlar bakımından, teslim yeri ile belgelerin verilme yerinin örtüşmesinin bir sorun teşkil etmeyeceğini, satıcının her iki yükümlülüğünün aynı yerde sona ermesinin avantajlı olacağını ancak gönderme borçları bakımından aynı sonuca varmanın zor olacağını ifade etmektedir. Yazara göre; gönderme borçlarında, satıcının belgeleri alıcıya yollaması halinde, riziko alacaklıya ait olmak üzere bu belgelerin nakledilmesi, bu dönemde özellikle alıcı açısından bir sigortalama imkânının olmaması nedeniyle göz ardı edilmemesi gereken bir noktadır. Açıklamalar için bkz. Atamer, *Uluslararası Satım*, 168.

⁶⁵ Schlechtriem ve Schwenger, *Commentary on the UN Convention*, 561; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 165.

⁶⁶ "Dava, Kırgızistan'daki satıcının dava konusu fasulye emtiasını önce davacıya, daha sonra nakliyat sırasında davalıya satması nedeniyle, birinci alıcının ikinci alıcıya karşı açtığı istihkak davasına ilişkindir. TMK'nin 763. maddesi uyarınca taşınır mülkiyetinin nakli için kural olarak zilyetliğin devri gerekir. TBK 207. maddesi uyarınca, satıcı satılanın mülkiyetini alıcıya devretme, alıcının ise buna karşılık bir bedel ödeme borcu

kavuşturulmamış, sözleşmenin satılan malların mülkiyeti üzerindeki olası etkileri, açıkça Antlaşma'nın kapsamı dışında tutulmuştur (CISG m.4-b). Bu nedenle sözleşme konusu malların mülkiyetine ilişkin sorunlar, örneğin mal üzerindeki mülkiyetin alıcıya sağlanıp sağlanmadığı sorusu, forum devletin uluslararası özel hukuk kurallarına (lex rei sitae) bağlı olarak çözümlenecektir⁶⁷.

C. Satıcının Diğer Yükümlülükleri

Satıcının CISG m.30'da sayılan yükümlülüklerinin dışında; sözleşmeden, tarafların uygulanmasını kabul ettikleri teamüllerden veya aralarında yerleşmiş olan alışkanlıklardan (CISG m.9) yahut dürüstlük kuralından (CISG m.7) kaynaklanan yükümlülükleri de söz konusu olabilir. Taraflar arasında akdedilen sözleşmenin, bir bütün olarak Antlaşma'nın uygulama alanına girdiği durumlarda, bu ek yükümlülükler de, sözleşmeden doğan yükümlülükler kapsamında olduğundan, Antlaşma kurallarına tabi

---

üstlenmektedir. Gerek 6098 sayılı TBK'nın 208 ve .... de tarafı olduğu Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (Viyana Sözleşmesi)'nin 67. ve 4. maddeleri gerekse .... satış kuralları uyarınca, yükün taşıma aracına yüklenmesiyle birlikte hasar ve yararın alıcıya geçmesi mülkiyetin de taşıyıcıya teslimle alıcıya geçmesi anlamına gelmez. Keza .... Sözleşmesinin 12. maddesi uyarınca da, gönderen, malı taşıyıcıya teslim ettikten sonra, teslimi yapılacağı yeri değiştirme veya sevki mektubunda gösterilen alıcıdan başkasına teslim etmesini istemek suretiyle yüke tasarruf etme hakkına sahiptir. Somut olayda dava dışı satıcı, malın taşındığı sırada, ilk alıcıya yapılacak teslimden vazgeçerek, taşıyıcıya verdiği talimatla alıcıyı değiştirdiği ve malın davalıya verilmesini istediği, taşımacının elindeki taşıma senedine göre taşıma konusu emtianın davalıya verilmesi gerektiğinden ve bu amaçla emtia antrepoya bırakıldığından bu durumda malın mülkiyetinin davacıya değil, gümrük antreposuna bırakılan mallara vasıtalı olarak zilyet olan ikinci satıcı davalıya geçtiği, davacının malın kendisine satımıyla ilgili olarak hukuki sorun yaşaması halinde muhatabının davalı değil, dava dışı satıcı veya şartları varsa sigorta şirketi olması gerektiği halde, mahkemece hatalı gerekçeyle davanın kabulüne karar verilmesi hükmü davalı yararına bozulması gerekmiştir." Karar için bkz. Yargıtay (Turkish Supreme Court), 11. Hukuk Dairesi (11th Civil Chamber), Docket no. 2016/6805, Decision no. 2018/1538, 28 February 2018, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=12800>, E.T. 23.01.2024.

⁶⁷ Erdem, *Milletlerarası Ticaret Hukuku*, 62; Huber ve Mullis, *The CISG*, 129; Schlechtriem ve Schwenger, *Commentary on the UN Convention*, 492; Öztürk, "Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler," 589; Yılmaz, *Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler*, 86; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 155.

olacaktır. Bunun sonucu olarak, ek yükümlülüklerin ihlali halinde de, CISG m.45 vd. bulunan hükümler uygulama alanı bulacaktır⁶⁸.

Satıcının malın tesliminden önce veya teslimi esnasında; malı tartması, sayması, ölçmesi veya paketlemesi gibi yükümlülükleri de söz konusu olabilir. Satıcının anılan bu yükümlülükleri, teslim fiilinin içerisinde kaldığı oranda, satıcının teslim yükümlülüğü kapsamında değerlendirilmektedir⁶⁹.

II. ALICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ

A. Genel Olarak

Viyana Satım Antlaşması (CISG)'nın "Malların Satımı" başlıklı III. Kısım'ının III. Bölümü'nde, alıcının yükümlülükleri düzenlenmiş bulunmaktadır. "Alıcının Yükümlülükleri" başlığını taşıyan bölüm; semenin ödenmesi (CISG m.54-59), teslim alma (CISG m.60) ve sözleşmenin alıcı tarafından ihlali halinde satıcının sahip olduğu hukukî imkânların (CISG m.61-65) düzenlendiği üç ayrımdan oluşmaktadır.

B. Alıcının Asli Edim Yükümlülükleri

Antlaşma'da alıcının asli edim yükümlülükleri, 53. madde ile genel olarak düzenlenmiştir. Anılan maddeye göre; "*Alıcı, sözleşme ve bu Antlaşmanın gerektirdiği şekilde semeni ödemek ve malları teslim almakla yükümlüdür.*" Görüldüğü üzere, CISG kapsamında alıcının asli edim yükümlülükleri, taraflar arasındaki sözleşme ve Antlaşma hükümleri çerçevesinde satım bedelini ödemek (semeni ödemek) ve satım konusu malları teslim almaktır.

CISG m.53, genel anlamda tarafların yükümlülüklerinin belirtildiği hükümdür. Bu yükümlülüklerin içerikleri ve ayrıntıları devam eden maddelerde düzenlenmiştir. Dolayısıyla CISG m.53 hükmü, mahkeme kararları açısından uyumsuzluğa yol açmayan, genel anlamda herhangi bir problem teşkil etmeyen bir düzenlemedir. Uluslararası mal satımına ilişkin uyumsuzlukları konu edinen mahkeme kararında, genel anlamda sadece 53. maddede belirtilen yükümlülüklere değinildiği ve yalnızca alıcının aslında

⁶⁸ Schlechtriem ve Schwenzler, *Commentary on the UN Convention*, 493; Yılmaz, *Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler*, 87; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 156.

⁶⁹ Yılmaz, *Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler*, 87.

mal bedelini ödeme ve malları teslim alma yükümlülüklerinin bulunduğu belirtilmiştir⁷⁰.

Satıcının asli edim yükümlülüklerinde olduğu gibi, alıcının asli edim yükümlülükleri bakımından da Antlaşma hükümleri ile Türk Borçlar Kanunu'nun taşınır satışına ilişkin hükümleri paralellik göstermektedir. Türk Borçlar Kanunu m.232 gereğince; alıcının satım sözleşmesinden doğan asli edim yükümlükleri, sözleşmede kararlaştırılan şekilde satış bedelinin ödenmesi ve alıcıya sunulan satım konusu şeyin teslim alınmasıdır.

1. Semen Ödeme Yükümlülüğü

Alıcının satım sözleşmesinden doğan asli borcu, semenin ödenmesidir. Semen ödeme yükümlülüğüne ilişkin ayrıntılar, Antlaşma'nın 54 ila 59. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Taraflar arasında akdedilen sözleşmede, semenin ödenmesine ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmadığı takdirde, ilk olarak, tarafların uygulanmasını kabul ettikleri teamüller ve aralarında yerleşmiş olan alışkanlıklara bakılacak (CISG m.9), buradan da sonuç çıkmaması halinde Antlaşma'nın anılan hükümleri, bir yedek hukuk kuralı olarak uygulanacaktır⁷¹.

a. Kapsamı

Viyana Satım Antlaşması'nın 54. maddesinde semen ödeme borcunun kapsamı düzenlenmektedir. Buna göre; "*Alıcının semeni ödeme borcu, sözleşmede veya mevzuatta öngörülmüş olan, semenin ödenmesini sağlayacak önlemleri almayı ve formaliteleri gerçekleştirmeyi içerir.*"⁷² Söz konusu

⁷⁰ Aynı yönde bkz. Henry D. Gabriel, "The Buyer's Performance under the CISG: Articles 53-60 Trends in the Decisions," *Journal of Law and Commerce* 25:273, 2005-06 (October 2015): 273.

⁷¹ Erdem, *Milletlerarası Ticaret Hukuku*, 75; Erhan Kanışlı, *CISG Uyarınca Alıcının Yükümlülükleri ve Sözleşmeye Aykırılık Halinde Satıcının Hakları* (İstanbul: XII Levha Yayınları, 2013), 19; Kaya, *CISG*, 34; Schlechtriem ve Schwenzler, *Commentary on the UN Convention*, 794; Sert, *Viyana Satım*, 147.

⁷² İtalya'da bulunan satıcı ile Almanya'daki alıcı arasında yapılan ayakkabı satışına ilişkin sözleşmede, semenin ödenmesine ilişkin bir uyuşmazlığı inceleyen Freiburg im Breisgau Yerel Mahkemesi, davacı satıcının semenin ödenmesi talebine karşı, davalı alıcının ayakkabıların ayıplı olduğundan bahisle ödeme yükümlülüğünün bulunmadığı iddiasını haksız bulmuştur. Davalılar, ayakkabıların topuklarının deri kaplı olmasından dolayı hatalı bir teslimatın söz konusu olduğunu, bu nitelikte bir sipariş vermediklerini,

hüküm, alıcının satım bedelini ödeme yükümlülüğünün, sırf bu bedeli borçlanmanın ötesine geçtiğini belirtir⁷³. Bu yükümlülük, aynı zamanda ödemenin gerçekten yapılmasını sağlamak için gerekli olan formaliteleri ve maliyetleri de içerir. Dolayısıyla alıcı bu kapsamda, semenin ödenmesi amacına yönelik olarak tüm önlemleri almak, gerekli hazırlık çalışmalarını yapmak, sözleşmeden ve milli hukuktan kaynaklanan formaliteleri yerine getirmekle mükelleftir. Örneğin; taraflar arasında akdedilen sözleşmede öngörülen ödeme şekli; çek, bono, poliçe gibi kambiyo senetlerini kapsıyorsa bunların, yabancı para ile ödeme kararlaştırılmışsa, kararlaştırılan türden paranın temini, akreditif yahut teminat mektubu öngörülmüşse teminatın sağlanması yahut akreditif sözleşmesinin yapılması gerekmektedir⁷⁴. Aynı şekilde, alıcı, uluslararası ticari işlemlerin yürütülmesi için iç hukuktan kaynaklanan izinleri almalı, izinlerin verilmemesi halinde gerekli hukuki yollara başvurmalı, ödenecek bedelin satıcının bulunduğu ülkeye nakledilmesi için gerekli yasal işlemleri gerçekleştirmeli ve tüm bu işlemlerden doğan masrafları üstlenmelidir⁷⁵. Dolayısıyla aksine bir anlaşma olmadığı sürece, alıcı, bedelin ödenebilmesi için gerekli formalitelerin yerine getirilmesine ilişkin masrafları da karşılamakla yükümlüdür. Bu nedenle, ödemenin gerçekleştirilmesine ilişkin her türlü masraf, haklı olarak alıcı

---

malları aldıktan birkaç gün sonra hemen faks yoluyla yanıt verdiklerini iddia etmişlerdir. Davacı ise, böyle bir faksın zamanında kendisine ulaşmadığını, üstelik sipariş edilen ürünlerin doğru bir şekilde teslim edildiği için herhangi bir yanlış teslimatın söz konusu olmadığını iddia etmiştir. Mahkemeye göre; Birleşmiş Milletler Milletlerarası Mal Satımına Dair Sözleşmelere İlişkin Antlaşma'nın (CISG) 54. maddesine göre davalılar, davacıya kalan satın alma bedelini talep edilen tutarda ödemeyi borçludur. Tarafların farklı akit ülkelerde şubeleri bulunması nedeniyle CISG, taraflar arasındaki satım sözleşmeleri bakımından uygulanabilir. Davalılar, teslim edilen ayakkabılardaki kusurlara (sipariş edilmediği iddia edilen "yanlış" modellerin teslimi) dayanamazlar, çünkü bunları davacıya makul bir süre içinde bildirdiklerini kanıtlamamışlardır. Davalılar, davacıya, temerrüt nedeniyle talep edilen tutarda faiz ödemekle yükümlüdür. Vadesinde ödenmeyen satım bedeli üzerinden faiz tahakkuk ettirilir. Karar için bkz. Amtsgericht Freiburg im Breisgau (Local Court Freiburg im Breisgau), 4 C 4003/06, 06 July 2007, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=7515>, E.T. 23.01.2024.

⁷³ Gabriel, "The Buyer's Performance under the CISG," 274.

⁷⁴ Gabriel, "The Buyer's Performance under the CISG," 274; Kanişlı, *CISG Uyarınca Alıcının Yükümlülükleri*, 21; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 237.

⁷⁵ Kanişlı, *CISG Uyarınca Alıcının Yükümlülükleri*, 21; Kaya, *CISG*, 102.

tarafından karşılanmalıdır. Alıcının bu tür formaliteleri yerine getirmemesi, satıcı tarafından sözleşmenin ihlali olarak değerlendirilir⁷⁶.

b. Semenın Taraflarca Belirlenmemiş Olması

Gerekli önlemleri alan ve prosedürleri yerine getiren alıcı, sözleşmede belirlenen miktarda semeni ödemelidir. Ancak tarafların, sözleşmede, açık ya da zımni olarak semeni belirlememeleri ve sözleşmede semenin belirlenmesini sağlayacak bir düzenleme yapmamaları halinde, semen, CISG m. 55'e göre belirlenecektir. 55. madde, semen belirlenmeksizin geçerli olarak akdedilen bir sözleşmede, bedele ilişkin boşluğu doldurmaya yönelik tamamlayıcı bir hükümdür. Anılan hükme göre; *“Sözleşme, açıkça veya örtülü olarak semen belirlenmeksizin veya semenin belirlenmesini sağlayacak bir düzenleme içermeksizin geçerli olarak kurulmuşsa, aksine herhangi bir emare bulunmadıkça, tarafların sözleşmenin kurulduğu anda ilgili ticari branşta benzer koşullarda satılan aynı türden mallar için uygulanan cari fiyata örtülü olarak gönderme yapmış oldukları varsayılır.”*

CISG m. 55'in uygulanabilmesi için, öncelikle sözleşmenin geçerli bir şekilde kurulmuş olması gerektiği aşikardır. Ancak sözleşmenin geçerli bir biçimde kurulmasına ilişkin yöneltilen bir teklif bakımından CISG m. 14'te öngörülmüş olan; *“Bir veya birden çok belirli kişiye sözleşmenin kurulması için yöneltilen bir teklif, yeterince kesin olması ve teklifte bulunanın, kabul halinde bağlanma iradesini yansıtması durumunda icap sayılır. Malların saptandığı ve açık veya örtülü olarak miktar ve semenin belirlendiği veya belirlenmesi için gerekli düzenlemenin yapıldığı teklifler yeterince kesin sayılır.”* şeklindeki düzenleme ile 55. maddenin çelişir nitelikte olduğu görülmektedir. Zira 14. maddede; bir teklifin icap sayılabilmesi için, yeterince kesin olması gerektiği ve ancak açık veya örtülü olarak semenin belirlendiği veya belirlenmesi için gerekli düzenlemenin yapıldığı tekliflerin kesin sayılacağı⁷⁷ ifade edilmektedir.

⁷⁶ Gabriel, “The Buyer’s Performance under the CISG,” 274.

⁷⁷ İsviçre Federal Mahkemesi 2005 yılında verdiği bir kararında; CISG m. 14'e göre bir teklifin, ancak malı tarif etmesi ve açık veya zımni olarak malın miktarını ve fiyatını belirlemesi veya bunların belirlenmesine olanak sağlaması durumunda teklif sayılabilecek kadar spesifik olduğunu, teklifin kendisi bir fiyattan bahsetmiyorken davacının, fiyatın kolayca belirlenebileceğini iddia etse de, teklif dışında hangi açıklamalara veya fiyatın hangi kriterlere göre belirlenmesi gerektiğini açıklamasının

55 madde ile 14. madde arasındaki bu etkileşim, bilimsel çalışmalar ve içtihatlarda birtakım sorunları gündeme getirmektedir⁷⁸. 55. madde aslında Antlaşma'nın geneline hâkim olan irade özerkliği ilkesinin bir yansıması olarak taraflara, semeni belirlemeksizin bir anlaşma yapma olanağı sağlamaktadır. 14. madde bir teklifin, icap olarak değerlendirilebilmesi için, temel içeriğinin neleri kapsaması gerektiği konusunda yasal bir karine öngörürken, 55. madde tarafların, semeni bunlardan biri olarak değerlendirmelerine gerek olmadığını kabul etmektedir. Aslında 55. madde hükmü, madde 14(1)'de yer alan düzenlemenin tam tersi gibi görünmektedir; çünkü bu hüküm; bir sözleşmenin, "*açıkça veya zımni olarak semeni belirlemediği veya belirlenmesine ilişkin ölçüt getirmediği*" halde "*geçerli bir şekilde akdedilmiş olabileceğini*" ima etmektedir⁷⁹.

Sözleşme taraflarının bulunduğu devlet, CISG m.92 hükmüne istinaden Antlaşma'nın II. Kısmı'na çekince koymuş ise; bu durumda CISG m.55'in uygulanması açısından bir sorunla karşılaşılacaktır. Ancak taraf devlet böyle bir çekince koymaksızın Antlaşma'yı kabul etmişse, bu durumda 14. maddenin, 55. maddenin uygulanmasını engelleyip engellemeyeceği hususu tartışılmalı hale gelmektedir.

Doktrinde bir görüş⁸⁰, semenin belirlenmesine ilişkin gerekli düzenlemelerin yapılmadığı bir anlaşmanın, 14. maddede belirtilen yeterince kesin bir icabın varlığı şartını sağlamayacağı ve bu durumda taraflar arasında geçerli bir biçimde kurulmuş bir sözleşmeden söz edilemeyeceği için 55. maddenin uygulanmasına mahal kalmayacağını belirtmektedir.

---

lüzumlu olduğunu belirterek, semenin belirlenebilir olarak kabul edilebilmesi açısından, taraflar arasındaki ilişkide bu yönde işaretler, alışkanlıklar ya da belirlemelerin bulunması gerektiğini ifade etmiştir. Karar için bkz. Bundesgericht/Tribunal fédéral (Swiss Federal Supreme Court), 4C.474/2004, 05 April 2005, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=6936>, E.T. 24.01.2024.

⁷⁸ Öğretide bu hususta yapılan tartışmalara ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. İpek Sağlam, *Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması Uyarınca Sözleşmenin Kurulması* (İstanbul: XII Levha Yayınları, 2013), 43 vd.

⁷⁹ Loukas Mistelis, "Article 55 CISG: The Unknown Factor," *Journal of Law and Commerce* 25, 1 (2005): 285.

⁸⁰ Kanişlı, *CISG Uyarınca Alıcının Yükümlülükleri*, 23; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 239.

Bir başka görüşe göre ise⁸¹, semenin belirlenmesine ilişkin herhangi bir düzenlemenin yapılmadığı anlaşmalar bakımından, 14. madde kapsamında zımni bir kabulün varlığı ile sözleşmenin kurulduğu kabul edilmeli, her iki hükmün bu bağlamda bağdaştırılması yoluna gidilerek sözleşmenin ayakta tutulması sağlanmalıdır. Nitekim 14. madde ile 55. madde arasında yapısal bir çelişki olduğu ve anlaşmada semene ilişkin belirlemenin olmaması durumunda, anlaşmanın yeterince kesin bir teklif barındırmadığı için zaten geçersiz olacağını kabul etmek, 55. maddenin uygulanabilirliğini neredeyse tamamen ortadan kaldırmaktadır. Fakat 55. madde ile amaçlanan, taraflar arasında malların belirlenmesi ve bir semen ödenmesi hususunda mutabakata varılmak suretiyle ortaya çıkan bir anlaşmanın, sırf kesin olarak bir bedel belirlenmediği için geçersiz sayılmasının önüne geçmek ve semenin belirlenmesine ilişkin somut kriterlerin uygulanması olanaklı ise, sözleşmedeki bu eksikliği tamamlayıcı nitelikte bu hükümle doldurmaktır. Yani taraflar, aralarındaki anlaşma ile, malları belirlemiş ve karşılığında bir semen ödenmesi gerektiği hususunda mutabakata varmışlarsa, sözleşmede bedele ilişkin kesin bir belirleme yapılmamış olsa dahi, özellikle piyasa fiyatı bulunan mallar bakımından, tarafların zımni iradesinin cari fiyat üzerinde örtüştüğü kabul edilerek 55. madde hükmü uygulanmalıdır. Zira tamamlayıcı nitelikteki 55. madde hükmü açıkça, semeni belirlemeksizin veya belirlenmesine yönelik bir düzenleme getirmeksizin bir sözleşmenin yapılmasına izin vermektedir.

Şu hususun vurgulanması özellikle önem arz etmektedir ki; fiyatlandırma mekanizmasını belirlemeyen bir teklif, taraflar arasındaki sözleşmeyi mutlak olarak geçersiz kılmaz. Sözleşmenin kurulması bakımından olağan yol, iki irade beyanından (teklif ve kabul) oluşan klasik modeldir. Ancak bazı sözleşmeler bu modeli takip etmez⁸². Hatta sözleşmeler nadiren basit bir teklif ve kabul diyaloguyla akdedilir. Bunun yerine, genellikle taraflar arasında bir dizi mübadele söz konusudur ve bu etkileşim içerisinde kesin teklif anlaşılması zor bir kavramdır. Bu nedenle, teklifin özellikle semen hususunda

⁸¹ Gabriel, "The Buyer's Performance under the CISG," 276; Mistelis, "Article 55 CISG," 289; Sert, *Vienna Satım*, 149-150; Yavuz, *Borçlar Hukuku Dersleri*, s. 111-112; Erdem'e göre, "...Herhalde bu iki hükmün bağdaştırılması ancak "zımnen saptama" kavramına her iki madde açısından farklı anlamlar verilmesi ile mümkün olacaktır." Açıklamalar için bkz. Erdem, *Milletlerarası Ticaret Hukuku*, 76.

⁸² Pilar Perales Viscasillas, "Contract Conclusion under CISG," *Journal of Law and Commerce* 16, 2 (1997): 342.

belirsiz olmasından bahisle sözleşmenin geçersizliğini savunmak, tarafların daha sonraki iletişim ve davranışlarının aslında sözleşmeyi geçerli bir şekilde akdetmek için yeterli bir kesinliği sağlayabileceği hususunu göz ardı etmektedir. Örneğin, yeterince kesin bir bedel olmamasına rağmen malların kabulünün geçerli bir sözleşmenin imzalanmasıyla sonuçlandığı birçok durum vardır⁸³.

İsviçre St. Gallen Bölge Mahkemesi, Hollandalı bir satıcı ile İsviçreli bir alıcı arasındaki hammadde satışına ilişkin yapılan bir anlaşma dolayısıyla önüne gelen uyuşmazlığa ilişkin olarak benzer değerlendirmelerde bulunmuştur. Uyuşmazlığa konu olayda, bedelin belirlenmesi konusunda taraflar arasında bir anlaşma bulunmamaktadır. Mahkemeye göre; bir sözleşme, satım bedelini açıkça veya zımnen belirlemeden veya belirlenmesine olanak tanımadan geçerli bir şekilde akdedilmişse, aksi yönde bir delil bulunmadığı sürece, tarafların genellikle piyasada bu tür mallar için uygulanan satım bedeline zımnen atıfta buldukları varsayılır. Dolayısıyla söz konusu malların, CISG m. 55 gereğince; sözleşmenin kurulduğu tarihte ilgili iş kolundaki benzer koşullar altında satıldığı kabul edilmelidir⁸⁴.

Antlaşma'nın 14. maddesi ile 55. maddesi arasındaki bu ilişki, İsviçreli üst düzey bir saat üreticisi olan alıcı ile İtalyan satıcı arasındaki bir satım sözleşmesi dolayısıyla 2016 yılında İsviçre Vaud Kantonu Temyiz Mahkemesi'nce de değerlendirilmiştir. Uyuşmazlığa konu olayda taraflar, alıcının saatlerinin mağazalarda sergilenmesi için tasarlanan çeşitli vitrinlerin üretimi ve teslimatı için bir sözleşme imzalar. Taraflar arasında geçmişteki uygulamalara uygun olarak sözleşme, fiyat konusunda ayrıntılı bir görüşme yapılmadan sözlü olarak akdedilir. Vitrinler üretilip alıcıya teslim edildikten sonra satıcı, teslim edilen çeşitli malların fiyatlarını belirten bir faturayı alıcıya gönderir. Fakat alıcı ödemeyi yapmadığı için satıcı, önce Milano'daki bir mahkemede, daha sonra da bir İsviçre mahkemesinde dava açar ve her iki davayı da kazanır. İsviçre'deki mahkemenin kararına karşı Vaud Kantonu Temyiz Mahkemesi'ne yapılan itiraz üzerine alıcı, CISG m.14 gereğince; aralarındaki anlaşmada yeterince kesin bir fiyat bulunmadığından geçerli bir sözleşme yapılmadığı savunmasında bulunur. Temyiz Mahkemesi, belirli bir fiyata ilişkin anlaşma konusunda CISG'nin 14(1) ve 55. maddeleri arasında

⁸³ Mistelis, "Article 55 CISG," 290.

⁸⁴ Bahsi geçen karar için bkz. Bezirksgericht St. Gallen (Court of First Instance St Gall), 3PZ 97/18, 03 July 1997, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=6308>, E.T. 31.1.2024.

bir çelişki bulunduğunu ancak bu çelişkinin pratik öneminin abartılmaması gerektiğini vurgular. Mevcut davayla ilgili olarak Temyiz Mahkemesi, teslim edilen malların fiyatının, CISG m.8(3) ve 9 çerçevesinde, taraflar arasında gerçekleşen müzakereler, tarafların geçmişteki uygulamaları ve sonraki davranışları dikkate alındığında yeterince belirlenebilir olduğu sonucuna varır. Mahkeme, tarafların geçmişteki siparişlerinde sözlü olarak anlaşmaya varma uygulamasını geliştirdiklerini ve üretilen malları aldıktan sonra fiyatı belirlemeyi satıcıya bıraktıklarını belirtir. Alıcı faturayı aldıktan sonra, burada belirtilen fiyatlara itiraz etmemiş ve bunu ancak teslim edilen malların kalitesinin düşük olduğunun ortaya çıkmasından sonra yapmıştır. Temyiz Mahkemesi'ne göre, aslında alıcı, eğer mallar kararlaştırılan kaliteye sahip olsaydı, fiyatların satıcı tarafından talep edilen fiyatlar ile aynı olmasını beklediğini itiraf etmiştir. Bu çerçevede Mahkeme, her ne kadar taraflarca bir bedel belirlenmemiş olsa da, malların fiyatının belirlenebilir olduğuna ve bu fiyatın satıcının faturasında yer alan fiyata karşılık geldiğine hükmeder⁸⁵.

CISG m. 55'in uygulanması açısından bir diğer önemli husus, sözleşme konusu malların cari fiyatının tespit edilmesidir. Semen belirlenmesi bakımından esas alınması gereken ölçüt, ilgili ticari branşta benzer koşullarda satılan aynı türden mallar için uygulanan cari fiyattır. Cari fiyat, sözleşmenin kurulduğu esnada, malın genelde sağlandığı piyasa veya pazardaki objektif cari değer dikkate alınarak belirlenmelidir⁸⁶.

Semen belirlenmesi bakımından Antlaşma hükümleri ile Türk Borçlar Kanunu hükümleri genel anlamda paralellik göstermekle birlikte, aralarında özellikle cari fiyatın tespit edileceği an ve yerle ilgili bir farklılık söz konusudur. Antlaşma kapsamında, cari fiyatın, sözleşmenin kurulduğu esnada ve malın genelde sağlandığı yerdeki piyasa fiyatı üzerinden belirleneceği kabul edilirken, Türk Borçlar Kanunu'nda, ifa zamanında ve ifa yerindeki piyasa fiyatının esas alınacağı kabul edilmiştir (TBK m.233/f.1).

Ödemenin hangi para birimi ile yapılacağına ilişkin ise, Antlaşma'da herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Taraflar arasındaki sözleşmede, semenin hangi para birimiyle ödeneceği belirtilmemiş ve tarafların uygulanmasını kabul ettikleri teamüller ve aralarında yerleşmiş olan

⁸⁵ Karar için bkz. Cour d'appel civile du Tribunal Cantonal de Vaud (Court of Appeal Canton Vaud), J11.036221-151531, 29 February 2016, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=8675>, E.T. 24.01.2024.

⁸⁶ Sert, *Viyana Satım*, 151.

alışkanlıklardan da bir sonuç çıkarılamıyorsa, semenin hangi para birimiyle ödeneceği konusu doktrinde tartışmalıdır. Bu hususun, Antlaşma'nın temelinde yatan genel ilkelere veya bu tür ilkelerin mevcut olmaması halinde milletlerarası özel hukuk kuralları uyarınca uygulanması gereken hukuka göre çözümlenmesi gerekir (CISG m.7/f.2). Bu hususa ilişkin olarak, doktrinde hâkim görüş⁸⁷ tarafından savunulan, semenin satıcı tarafından kullanılacağı göz önüne alındığında, satıcının işyerinin bulunduğu ülke parasıyla ödenmesi gerektiği yönündeki görüşe katıldığımızı vurgulamak isteriz.

c. Malların Ağırlığına Göre Semen Belirlenmesi

CISG m.56'da, semenin malların ağırlığına göre belirlenmiş olması halinde uygulanacak bir tamamlayıcı hukuk kuralı düzenlenmiştir. 56. madde, semenin malların ağırlığına göre belirlenecek olması durumunda, semenin belirlenmesine ilişkin standardı düzenlemektedir. Bu madde, özellikle, sözleşmede malların net ağırlığının mı yoksa brüt ağırlığının mı esas alınacağını belirtmediği durumlarda caridir. Anılan hükme göre; semen, malların ağırlığına göre belirlenmişse ve taraflar ağırlığın nasıl saptanacağına ilişkin bir belirleme yapmamışlarsa, şüphe halinde, '*malların net ağırlığı*' dikkate alınarak saptama yapılacaktır.

Türk Borçlar Kanunu'nda da satış bedelinin, satılanın ağırlığına göre belirlendiği durumlarda daranın indirileceği, fakat bazı ticari malların satışı bakımından, daralı ağırlıktan miktar yahut yüzde olarak bir indirim yapılmasını ya da bedelin belirlenmesinde daralı ağırlığın esas alınmasını öngören ticari teamüllerin saklı olduğu ifade edilmektedir (TBK m.233/f.2-3).

Malların net ağırlığının esas alınacağını düzenleyen CISG m.56 hükmü, yukarıda da ifade edildiği üzere, tamamlayıcı hukuk kuralı niteliğinde bir hükümdür. Dolayısıyla söz konusu ölçüt, ancak taraflar arasındaki sözleşme, tarafların uygulanmasını kabul ettikleri teamüller veya aralarında yerleşmiş olan alışkanlıklar başka bir standart getirmiyorsa uygulanacaktır.

d. Ödeme Yeri

Alıcının satım bedelini ödeyeceği yer, taraflar arasındaki sözleşmede açık ya da zımni olarak belirlenmemişse ve tarafların uygulanmasını kabul ettikleri teamüller veya aralarında yerleşmiş olan alışkanlıklara (CISG m.9) göre de

---

⁸⁷ Gabriel, "The Buyer's Performance under the CISG," 274-275; Sert, *Viyana Satım*, 148; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 235.

tespit edilemiyorsa, ödeme yeri, Antlaşma'nın 57. maddesindeki düzenlemeye göre tespit edilecektir. Nitekim CISG m.57'ye göre; alıcı semeni, belirli başka bir yerde ödemekle yükümlü değil ise, satıcının işyerinde ödemelidir. Ödemenin, malların veya belgelerin verilmesi karşılığında yapılması gerekiyor ise, bu durumda alıcının semeni, verme yerinde ödemesi gerekmektedir. CISG m.57/f.1-a'da yer alan satım bedelinin, satıcının işyerinde ödenmesi gerektiğine ilişkin düzenleme, alıcının semen ödeme borcunu yerine getireceği yer açısından genel kuraldır. Yani taraflar edimlerin karşılıklı olarak ifasını kararlaştırmamışlarsa, genel kural, semenin satıcının işyerinde ödenmesidir.

Türk hukuku bakımından, semen ödeme borcu, niteliği itibariyle bir para borcu olup, götürülecek borç niteliğindedir⁸⁸. Nitekim TBK m.89/f.1-1 gereğince; para borçlarının, alacaklının ifa zamanındaki yerleşim yerinde ödenmesi gerekir. Dolayısıyla Türk Borçlar Kanunu kapsamında, Antlaşma hükümlerine paralel olarak, semen ödeme borcunun, satıcının yerleşim yerinde ifa edilmesi gerekir.

Alıcının semeni, satıcının işyerine giderek bizzat ödemesi zorunlu değildir. Alıcı semeni, üçüncü bir kişi vasıtasıyla satıcının işyerine gönderebileceği gibi, havale veya EFT yoluyla da ödeyebilir. Tarafların sözleşmede, edimlerini karşılıklı olarak ifa etmeyi kararlaştırmaları halinde yani semenin, malların veya belgelerin verilmesi üzerine ödeneceği kararlaştırılmışsa, bu durumda ödeme yeri, malların veya belgelerin teslim edildiği yerdir (CISG m.57/1-b).

Semenin, malların veya belgelerin teslim edildiği yerde ödenmesi gerekliliği, bazen taraflar arasında akdedilen sözleşmede açıkça kararlaştırılmamış olsa dahi, tarafların, uygulanmasını kabul ettikleri teamüller veya aralarında yerleşmiş olan alışkanlıklar dolayısıyla da söz konusu olabilir (CISG m.9). Bu durumda da, ödemenin malların yahut belgelerin teslim edildiği yerde yapılması gerekir.

Viyana Satım Antlaşması'nın alıcının yükümlülükleriyle ilgili tüm maddeleri arasında, içtihatların çoğunu madde 57 oluşturmaktadır. 57. maddenin uygulamadaki bu "öncü rolü" ödeme yerinin, devletlerin yargı yetkisini etkilemesinden kaynaklanmaktadır⁸⁹.

⁸⁸ Eren, *Borçlar Hukuku Özel*, 161.

⁸⁹ Claude Witz, "The Place of Performance of the Obligation to Pay the Price Art. 57 CISG," *Journal of Law and Commerce* 25, 1 (2005): 325.

2019 yılında İsviçre Höfe Bölge Mahkemesi'nin verdiği bir karara konu anlaşmazlık, İtalya'da bulunan satım konusu malın üreticisi ile İsviçre'li distribütör arasında yapılan işbirliği sözleşmesinden doğmaktadır. Sözleşme kapsamında teslim edilen ayakkabılara ilişkin semenin bir kısmı ödenmemiş ve mahkeme semenin ödeme yerine ilişkin şu tespitlerde bulunmuştur: Ödeme yerinin tespiti için CISG madde 57'ye başvurulması gerekmektedir. Aksi kararlaştırılmadıkça, ödeme yeri satıcının işyeridir veya ödeme, malların veya belgelerin teslimi karşılığında yapılacaksa, teslimin gerçekleştiği yerdir. Davacı, sipariş edilen malları her zaman İtalya'daki genel merkezinde, taşıyıcıya fiziksel olarak teslim etmek suretiyle davalının tasarrufuna sunduğunu, bu nedenle de ödeme yerinin, malların teslim edildiği yer olan, İtalya'daki kayıtlı ofisi olduğunu belirtmiştir. Davalı ise, cevabında sadece, davacının devir yerine ilişkin olarak iddia ettiği anlaşmayı kanıtlayamadığını belirtmiştir. CISG m.31'e göre, satım sözleşmesi malların taşınmasını gerektiriyorsa, taraflar aksini kararlaştırmadıkça, mallar alıcıya ulaştırılmaları için ilk taşıyıcıya verilmek suretiyle teslim edilir. Dolayısıyla davalı, teslim yeri konusunda aralarında farklı bir anlaşma yaptıklarını ileri sürseydi, bunu kendisinin ispatlaması gerekirdi. Fakat olayda davalı farklı bir ödeme yeri üzerinde anlaşma sağlamadığını iddia ettiğinden, artık burada CISG hükümlerinin uygulanması gerekir. Şüphe durumunda, ödeme yükümlülüğü bir götürülecek borçtur. Nitekim mahkemeye göre hem davacının şubesi hem de malların tesliminin gerçekleştiği yer İtalya'dadır, dolayısıyla ödeme yerinin de burası olduğu kabul edilmelidir⁹⁰.

Semenin, satıcının işyerinde ödenmesinin gerektiği hallerde, sözleşmenin kurulmasından sonra, satıcının işyerinin değişmesine bağlı olarak ortaya çıkacak ek masraflardan alıcı sorumlu tutulamaz (CISG m.57/f.2). Alıcı, işyeri değişikliğine rağmen, semenin, eski işyerinde ödenmesini talep edemez ancak yeni işyerinde ödenmesine bağlı olarak ortaya çıkacak ek masrafların, örneğin ek havale ücretinin karşılanmasını satıcıdan isteyebilir⁹¹. İşyerinin değişmesi halinde satıcının, alıcıyı, derhal bu

⁹⁰ Karar için bkz. Bezirksgericht Höfe (Court of First Instance Höfe), ZGO 2017 13, 04 July 2019, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=13724>, E.T. 24.01.2024.

⁹¹ Fatma Hızır Asrav, "Türk Borçlar Kanunu ve Viyana Satım Antlaşması (CISG) Çerçevesinde Alıcının Yükümlülükleri," *Adalet Dergisi* 1, 70 (2023): 105; Kanışlı, *CISG Uyarınca Alıcının Yükümlülükleri*, 27; Kaya, *CISG*, 126; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 243.

değişiklikten haberdar etmesi gerekmektedir. Satıcı, alıcıyı bu değişiklikten haberdar etmezse, bu durumda CISG m.80'e istinaden, alıcının eski işyerinde yaptığı ödemeyi kabul etmek zorunda kalır⁹².

Türk Borçlar Kanunu'nda ana kural, para borçlarının alacaklının ifa zamanındaki yerleşim yerinde ödenmesi; TBK m.89/f.3'te, borcun doğumundan sonra alacaklının yerleşim yeri değişir ve bu yerde ifa önemli ölçüde güçleşirse, CISG'den farklı olarak, alacaklının önceki yerleşim yerinde ifanın gerçekleştirilebileceği kabul edilmektedir.

e. Ödeme Zamanı

CISG m.58/f.1 hükmü, taraflar arasında ödeme zamanına ilişkin aksine bir anlaşma olmadığı durumlarda, semenin ne zaman ödeneceği hususunda genel ilkeyi belirlemektedir. Düzenlemeye göre; semeni ödeme zamanı, alıcının semeni belirli başka bir anda ödeme yükümlülüğü yoksa, satıcının sözleşme veya bu Antlaşma uyarınca malları veya malları temsil eden belgeleri alıcının tasarrufuna hazır bulundurduğu andır. Satıcı, malların veya belgelerin verilmesini, semenin ödenmesi koşuluna bağlayabilir. Görüldüğü üzere, Antlaşma'da, edimlerin aynı anda karşılıklı olarak ifasının (Zug um Zug) öngörüldüğü anlaşılmaktadır. Semeni ödeme borcunun muaccel olması bakımından da, malların veya belgelerin fiili olarak teslim edilmesi şartı aranmamış, bunların alıcının tasarrufuna hazır bulundurulması yeterli görülmüştür⁹³.

Türk Borçlar Kanunu m.234/f.1 gereğince; “*Aksine sözleşme yoksa, satılan alıcının zilyetliğine girince satış bedeli muaccel olur.*” Türk hukuku bakımından da semenin muacceliyeti bakımından satıcının ifayı teklif etmesi yeterlidir fiilen ifanın gerçekleşmiş olması gerekmemektedir. Burada da aynı anda ifa kuralı (Zug um Zug) (TBK m.97) kabul edilmiştir⁹⁴.

⁹² Schlechtriem ve Schwenzler, *Commentary on the UN Convention*, 833.

⁹³ “Taraflar, alıcının semeni ödeme borcunun muacceliyetinden önce ibraz edilmesi gereken belgeleri kararlaştırmamışlarsa CISG madde 58 uygulanır. Bu durumda alıcı, satıcı sözleşme veya bu Antlaşma uyarınca malları ya da malları temsil eden belgeleri alıcının tasarrufuna hazır bulundurduğunda semeni ödemekle yükümlüdür.” Bkz. CISG Danışma Kurulu Görüşü No. 11, *Alıcının Ödeme Borcu Kapsamında CISG Uyarınca Belgelerden Doğan Sorunlar*.

⁹⁴ Aral ve Ayrancı, *Borçlar Hukuku*, 168-169.

CISG m.58/f.2'ye göre; gönderilecek borçlarda satıcı, malların veya belgelerin, alıcıya, ancak semenin ödenmesi karşılığında verilmesi koşuluyla, gönderimi gerçekleştirebilir. Satım sözleşmesi malların taşınmasını gerektiriyorsa, malların alıcıya ulaştırılmasını sağlamak amacıyla ilk bağımsız taşıyıcıya verilmesiyle, teslim yükümlülüğü yerine getirilmiş olur (CISG m.31-a). Ancak malların veya belgelerin alıcının tasarrufuna sunulması bu anda gerçekleşmez, taşıyıcının bunları varma yerinde, alıcının doğrudan ve fiili hâkimiyet alanına sunması gerekir. Bu bakımdan gönderme borcu içeren bu tür sözleşmelerde, satıcı, malların veya belgelerin gönderilmesini değil alıcıya verilmesini, semenin ödenmesi şartına bağlama hakkına sahiptir⁹⁵.

Hükmün son fıkrasında ise; alıcının malları muayene olanağına sahip olmadan, semeni ödemekten kaçınabileceği hususu düzenlenmiştir. Alıcının malları muayene etmeden semeni ödemekten kaçınma hakkı hem gönderme borcu içeren satışlar hem de yerinden satışlar bakımından söz konusudur. Burada alıcıya, kısa ve yüzeysel bir inceleme ile ortaya çıkabilecek açık ayıpları ve farklı bir mal tesliminin tespitini gerçekleştirmeye yönelik bir muayene hakkı tanınmıştır⁹⁶. Fakat taraflar, malların teslimini, semenin ödenmesi şartına bağlı tutmuşlarsa, bu durumda, alıcının malları muayene etme olanağı söz konusu olmayacaktır. Bu noktada, buradaki düzenlemenin, CISG m.38 ve 39'da yer alan alıcının asıl muayene külfetinden farklı olduğunu, bu düzenlemenin alıcının esas muayene külfetinin önüne geçmeyeceği hususunu da vurgulamak gerekir⁹⁷.

Antlaşma'nın 59. maddesine göre ise; alıcı, satıcının hiçbir talebine veya başka bir formaliteye uymasına gerek olmaksızın, sözleşmede tespit edilen veya sözleşme ve bu Antlaşma uyarınca belirlenebilen tarihte semeni ödemekle yükümlüdür. Dolayısıyla semen ödeme borcunun muacceliyeti, satıcı tarafından gelecek bir talebe ya da herhangi bir prosedüre bağlı olmaksızın kendiliğinden gerçekleşecektir.

Zürih Kantonu Ticaret Mahkemesi tarafından 2018 yılında İspanya'daki üretici ile onun İsviçre'de bulunan bayii arasındaki anlaşmazlığa ilişkin verilen bir kararda mahkeme, tarafların, Uluslararası Mal Satışına Dair

⁹⁵ Gabriel, "The Buyer's Performance under the CISG," 280; Kaya, *CISG*, 115; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 245.

⁹⁶ Hızır Asrav, "Türk Borçlar Kanunu ve Viyana Satım Antlaşması," 106; Kanışlı, *CISG Uyarınca Alıcının Yükümlülükleri*, 30; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 245.

⁹⁷ Huber ve Mullis, *The CISG*, 308.

Sözleşmelere İlişkin Birleşmiş Milletler Konvansiyonu'nun uygulanabileceği bir veya daha fazla uluslararası satım sözleşmesi akdettikleri, CISG madde 30'a göre, satım sözleşmesinin, satıcıya malları sözleşmeye uygun olarak teslim etme (CISG madde 35 paragraf 1), ilgili belgeleri verme ve malların mülkiyetini devretme yükümlülüğü getirdiği, alıcının ise CISG madde 53'e göre satım bedelini ödemek ve malı kabul etmekle yükümlü olup, CISG madde 58'de aynı anda ifa karinesinin (Vermutung für die Zug-um-Zug Leistung) tesis edildiği tespitlerinde bulunduktan sonra, semen ödeme yükümlülüğünün zamanına ilişkin şu belirlemelerde bulunmuştur: Semen ödenme zamanı, CISG m.58 uyarınca veya taraflar arasındaki sözleşme ile belirlenmişse, CISG m.59 uyarınca ayrıca ödeme talebinde bulunulmasına gerek yoktur. Alıcının bu noktada ödeme yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde, ihtar yapılması veya temerrüt bildirim için süre verilmesi de gerekmez, satıcı diğer hususların yanı sıra, CISG'nin 62-65. maddelerinde öngörülen haklarını kullanabilir. Ayrıca CISG m.58 uyarınca taraflar arasında sözleşmeye dayalı başka bir anlaşmanın bulunmaması durumunda, malın tesliminden önce semen ödeme yükümlülüğü söz konusu olmayacaktır, zira 3. paragrafa göre alıcı, malı inceleme fırsatına sahip olmadan satım bedelini ödemek zorunda değildir. Dolayısıyla mahkeme, somut olayda, malın tesliminden önceki bir tarihten itibaren istenen temerrüt faizi talebini de bu nedenle reddetmiştir⁹⁸. Mahkeme tarafından da vurgulandığı üzere, semen ödeme zamanı taraflar arasında yapılan sözleşme veya CISG m.58 hükmü uyarınca belirlenebiliyorsa, artık bu andan itibaren herhangi bir ihtar gerek kalmaksızın ödemenin gerçekleşmesi gerekir. Öte yandan CISG, birlikte ifa karinesini kabul ettiğinden, malların teslim tarihinden önceki bir zamanda temerrüdün gerçekleştiği iddia ediliyorsa, bunun, iddia eden tarafından ispatlanması gerekir. Bu durum da ancak taraflar arasındaki anlaşmada, CISG'de öngörülen birlikte ifa karinesinin uygulanmasını bertaraf edecek nitelikte, teslimden önceki tarihli bir ödeme zamanının kararlaştırıldığı bir klotun varlığına bağlıdır.

2. Malları Teslim Alma Yükümlülüğü

Alıcının, satım sözleşmesinden doğan ikinci asli yükümlülüğü, tasarrufuna hazır bulundurulmuş malları teslim almaktır. Alıcının teslim alma

⁹⁸ Karar için bkz. Handelsgericht des Kantons Zürich (Commercial Court Canton Zurich), HE180024, 26 June 2018, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=9766>, E.T. 25.01.2024.

yükümlülüğü; satıcının teslimi gerçekleştirebilmesi için kendisinden makul olarak beklenebilecek her türlü eylemde bulunmayı (CISG m.60-a) ve malları fiilen devralmayı (CISG m.60-b) kapsar.

a. Hazırlık Eylemleri

Alıcının ilk olarak, satıcının malların teslimini gerçekleştirebilmesi için gerekli her türlü eylemde bulunması gerekir (CISG m.60-a). Bu yükümlülüğün içeriğinin belirlenmesi bakımından, taraflar arasındaki sözleşmeye, tarafların ilişkilerine yansıyan uluslararası ticari teamüllere veya alışkanlıklara bakmak gerekir⁹⁹.

Alıcının teslimin gerçekleşmesine yönelik gerçekleştireceği hazırlık eylemleri, objektif olarak makul bir alıcıdan beklenen her türlü davranışı kapsar¹⁰⁰. Dolayısıyla alıcının yerine getirmekle yükümlü olduğu eylemler, teslimatın kesin yerini ayarlamak gibi en basit hazırlık çalışmalarından, malların taşınmasına ilişkin düzenlemelerin yapılması gibi daha karmaşık hazırlıklara kadar geniş bir yelpazede değişkenlik gösterebilir¹⁰¹. Örneğin; alıcının malın teslimi için gerekli gümrük belgelerini hazırlaması, gemi acentesiyle gerekli navlun sözleşmesini yapması, satıcıya geminin adını, yükleme yerini bildirmesi veya mallar için yeterli depolama alanı sağlaması bu kapsamda değerlendirilebilir¹⁰². Malların üretimi için gerekli parça ve hammaddenin sağlanmasını üstlenen alıcının, bunları satıcıya zamanında teslim etmesi de, teslim alma yükümlülüğü kapsamında değerlendirilmelidir¹⁰³.

CISG m.60, satıcının 31. madde kapsamındaki teslim yükümlülüğüne karşılık gelmektedir. Taraflar arasında aksine bir anlaşma olmadığı sürece, satıcı malları teslim etme şartlarını yerine getirene kadar, alıcının teslim alma yükümlülüğü doğmaz. Taraflar arasındaki işlemin türüne bağlı olarak alıcının teslim alma yükümlülüğü farklı zamanlarda ortaya çıkabilir. Örneğin, aksine bir anlaşmanın bulunmaması durumunda, 58. madde uyarınca satıcı ve

⁹⁹ Kanişlı, *CISG Uyarınca Alıcının Yükümlülükleri*, 32; Schlechtriem ve Schwenger, *Commentary on the UN Convention*, 806-807; Sert, *Viyana Satım*, 156.

¹⁰⁰ Hızır Asrav, "Türk Borçlar Kanunu ve Viyana Satım Antlaşması," 108; Kaya, *CISG*, 36; Sert, *Viyana Satım*, 156.

¹⁰¹ Gabriel, "The Buyer's Performance under the CISG," 282.

¹⁰² Huber ve Mullis, *The CISG*, 319.

¹⁰³ Sert, *Viyana Satım*, 157; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 248.

alıcının yükümlülüklerini aynı anda yerine getirmeleri gerekmektedir. Bu durumda, alıcının bu eş zamanlı değişim gerçekleşene kadar herhangi bir ifa yükümlülüğü olmayacaktır. Benzer şekilde, sözleşme malların taşınmasını gerektiriyorsa, alıcının teslim alma yükümlülüğü, satıcının malları madde 31(b) uyarınca alıcının tasarrufuna sunmasına kadar doğmayacaktır¹⁰⁴. Dolayısıyla, alıcının malları kabule yönelik hazırlık eylemlerinde bulunma yükümlülüğü de ancak, satıcının malları teslim etme yükümlülüğüne ilişkin koşulları yerine getirmiş olması halinde söz konusu olacaktır. Buna ilişkin olarak 2004 yılında Düsseldorf Yüksek Eyalet Mahkemesi tarafından verilen bir kararda¹⁰⁵; davacı satıcının, davalı alıcının malları teslim alma yükümlülüğünü yerine getirmediği iddiası karşısında mahkeme; taraflar arasında akdedilen sözleşmelerin hükümlerine göre, davalı alıcının satış bedelini “*teslimattan beş gün sonra*” ödemekle, davacı satıcının ise malın taşınmasını sağlamakla yükümlü olduğunu, bu nedenle alıcının, CISG m.58(1) uyarınca, satıcının malları kendi tasarrufuna sunmasından önce satım bedelini ödemek zorunda olmadığını, alıcının malların teslimini kabul etmeyi reddetmemesinden dolayı CISG m.60(a) maddesinin ihlal edilmediğini, ayrıca taraflar arasındaki sözleşmeye göre alıcının, malların belirli bir zamanda teslim edilmesini talep etme zorunluluğunun da bulunmadığını, bu nedenlerle davacı tarafından faize hak kazanılmasına yer olmadığını ifade etmiştir. Mahkemenin de haklı olarak belirttiği üzere, söz konusu olayda satıcı, iddia edilen faiz talebini, 1995 ve 1996 yıllarında aralarında akdettikleri sekiz adet satış sözleşmesi gereğince, alıcının malı zamanında teslim almamasına ve dolayısıyla satım bedelini vadesinde ödememesine dayandırmakla birlikte, malların teslim edilmesi gereken tarihte satıcı teslimi gerçekleştirmeye yönelik herhangi bir girişimde bulunmamıştır. Alıcının da, malların teslim edilmesini ayrıca talep etmesini gerektirecek bir durum söz konusu değildir. Taraflar arasındaki sözleşme metninden satıcının, söz konusu malları alıcıya taşımakla yükümlü olduğu sonucu çıkmaktadır. CISG m.31(1) uyarınca yapılan böyle bir satışta, satıcı malları kararlaştırılan varış yerinde alıcıya teslim ettiğinde, mallar CISG m.58(1) anlamında alıcının tasarrufuna sunulmuş kabul edilir. Ancak alıcının, buna rağmen malları hala teslim almaması halinde CISG m.60(a) uyarınca teslim alma yükümlülüğünün ihlal edilmiş olduğu ve bunun sonucunda satım bedelinin satıcının teklifi anında

¹⁰⁴ Gabriel, “The Buyer’s Performance under the CISG,” 282.

¹⁰⁵ Bahsi geçen karar için bkz. Oberlandesgericht Düsseldorf (Court of Appeal Düsseldorf), I-17 U 20/02, 28 May 2004, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=6776>, E.T. 29.1.2024.

muaccel olduğu kabul edilir. Fakat mevcut durumda, satıcı tarafından böyle bir teklifte bulunulmamıştır. Dolayısıyla söz konusu tarihte, malları teslim etme yükümlülüğünü yerine getirme hususunda bir öneri ve girişimde bulunmayan satıcının, alıcının CISG m.60(a) hükmü gereğince malları teslim alma yükümlülüğünü yerine getirmemesinden bahisle faiz talep etmesi haklı görülmemelidir.

b. Fiili Devralma

Alıcı, taraflar arasında akdedilen sözleşmede yahut CISG m.31 kapsamında belirlenen teslim yerinde ve CISG m.33 çerçevesinde belirlenen satıcının malları teslim borcunu ifa ettiği anda sunulan ve uygun kalite ve miktarda olan malı¹⁰⁶, fiilen teslim almakla yükümlüdür. Dolayısıyla alıcının CISG m.60 gereğince malları teslim alma yükümlülüğünün ortaya çıkabilmesi için, satıcının taraflar arasındaki anlaşma ve CISG hükümlerine uygun bir şekilde malları teslim etme borcunun ifasını teklif etmiş olması gerekir¹⁰⁷.

¹⁰⁶ Erdem, *Milletlerarası Ticaret Hukuku*, 80; Ayşegül Kızılay, "Türk Borçlar Kanunu ile Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Anlaşması (CISG) Hükümleri Çerçevesinde Satış Sözleşmesinde Ayrıntı Sorumlulukta Alıcının Seçtiği Hakkın Sonradan Değiştirilebilirliği Sorunu," *Hacettepe Hukuk Dergisi* 7, 2 (Aralık 2017): 198.

¹⁰⁷ "CISG m. 52 uyarınca alıcının iki temel yükümlülüğü, Sözleşme ve CISG'in gerektirdiği şekilde semeni/malın bedelini ödemek ve malları teslim almaktır. 09.02.2016 tarihli elektronik posta ekinde yer alan teklif formunda '...- CIF' kaydının bulunduğu ve "Varış ülkesindeki gümrük çekme işlemleri Alıcı tarafından yürütülecektir." ibaresinin yer aldığı görülmektedir. Teklif formunda yer alan CIF klozu "Cost, Insurance and Freight" yani 'Masraf, Sigorta ve Navlun' kelimelerinin kısıltmasından oluşmakta, buna kloza göre satıcı, ihracat masraflarını, varma limanına kadar taşıma sözleşmesini yapmakta ve navluna katlanmakta, ayrıca satıcı malın taşınması esnasında zarar görmesi ve yok olması riskine karşı asgari teminat bedeli üzerinden sigorta yaptırmakta, alıcı ise ithalat için gümrük belgelerini ve işlemlerini tamamlamakta, boşaltma ve varma limanı masraflarını karşılamakta yani malın gemiye yüklenmesine kadar olan masraflar satıcıya, yüklemeye sonraki masraflar ise alıcıya ait olmaktadır. Dava konusu uyuşmazlıkta davacının CIF klozu kapsamında navlun bedelini ve ihracat masraflarını ödeyerek taşınan emtiayı teslim yeri olan İstanbul'a gönderdiği ve yetkilisi tarafından davalı yetkilisine önderilen 20.06.2016 tarihli elektronik posta ile malların geldiğine ilişkin bildirim yapıldığı, ancak yine aynı tarihte davalı yetkilisinin malın satış bedelini ödeyemedikleri için üzgün olduklarını ve gerekirse gümrük işlemleri için banka garantisi ya da şirket çeki verebileceklerini belirten bir elektronik posta gönderdiği, dosya kapsamına davalı tarafın böyle bir garanti verdiğine ya da gümrük, liman ve antrepo masraflarına ilişkin bir ödemede bulunduğu ve sözleşme konusu malları teslim aldığına ilişkin bir delil sunulmadığı,

Nitekim, alıcı, kendisine vaktinden önce yapılmak istenen teslimi veya sözleşmede belirlenenin üstünde bir miktarda mal teslimini reddedebilir (CISG m.52).

Malları teslim alma borcu bakımından alıcının, tasarrufuna sunulan malları hemen teslim almakla yükümlü olduğu, ancak bazen malları teslim almak için makul bir süreye ihtiyaç duyulduğu durumların söz konusu olabileceği unutulmamalıdır (CISG m.7). Örneğin, malların teslim alınması için gemiden boşaltılması gerekiyorsa, alıcının, bu işlem süresince beklemesi makul sayılabilecekken, diğer hallerde malları hemen teslim alması gerekecektir¹⁰⁸.

Türk hukukunda da buna paralel olarak, TBK m.232/f.2 gereğince; *“Aksine yerel âdet veya anlaşma yoksa, satılanın hemen devralınması gereklidir.”* Yine burada da alıcının derhal teslim alma borcunun doğması için, satıcı tarafından, satım konusu şeyin tesliminin, taraflar arasındaki anlaşmada belirlenen niteliklere uygun bir biçimde teklif edilmesi gereklidir¹⁰⁹.

Taraflar arasında özel bir anlaşma yoksa, teslim için hazır bulundurulan malların boşaltılması için yapılan masrafların alıcıya ait olduğu kabul edilmelidir.

---

davacı tarafın gerek kendisi gerekse de Türkiye'de bulunan iştiraki olan ... A.Ş. tarafından ödenen faturaların dosya kapsamında yer aldığı, bu bağlamda davalının içeriği ... CIF klozu çerçevesinde belirlenen CISG m. 52 kapsamındaki teslim alma borcunu yerine getirmediği, dolayısıyla, davalının CISG 61/1-b madde yollaması ile CISG m. 74 kapsamında tazminat talep edebileceği, bu tazminatın kapsamının sözleşmenin ihlal edilmesinden dolayı satıcının uğradığı zararın tamamını kapsayacağı, bu çerçevede aslında davalı/alıcı tarafından yapılması gereken ve malların gemiye yüklenmesi aşamasından itibaren doğan tüm masraflardan alıcının sorumlu olduğu, dosya kapsamına davacının icra takibinden önceki zararlarına ilişkin olarak sunduğu faturaların liman terminal masrafları, ardiye masrafları, gümrük müşavirliği masrafları, damga vergisi, liman içi nakliye masraflarından oluştuğu, takip tarihinden dava tarihine kadarki zaman diliminde ise ardiye masraflarından oluştuğu, bu masrafların taraflarca kararlaştırılan CIF klozu çerçevesinde davalı tarafından ödenmesi gereken masraflar olduğu ve davalının bu masraflardan sorumlu olduğu kanaatine varılmış...” Karar için bkz. İstanbul 17. Asliye Ticaret Mahkemesi, E. 2017/80 K. 2021/36, T. 29.1.2021, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/adli-yargi-ilk-derece-mahkemeleri/istnbl-17-asliye-ticaret-mahkemesi-e-2017-80-k-2021-36-t-29-1-2021>, E.T. 2.2.2024.

¹⁰⁸ Kanışlı, *CISG Uyarınca Alıcının Yükümlülükleri*, 35.

¹⁰⁹ Yavuz, *Borçlar Hukuku Dersleri*, 114.

Malların alıcı tarafından teslim alınmış olması, alıcının malları kabul ettiği manasına gelmemektedir. Alıcı malları derhal muayene ederek veya ettirerek, tespit ettiği ayıpları satıcıya bildirebilir¹¹⁰. Zira alıcı kendisine teslimi teklif edilen malların niteliklerinde bir eksiklik yani ayıp bulunması durumunda, ancak bu uygunsuzluğun sözleşmeye esaslı bir aykırılık teşkil etmesi halinde, malları teslim almaktan kaçınabilir. Mallardaki ayıp, sözleşmeye esaslı bir aykırılık oluşturuyorsa, alıcı ayıplı da olsa, malları teslim almakla yükümlüdür¹¹¹. Nitekim bu hüküm uyarınca, malların teslim alınmaması sözleşmenin ihlali anlamına geldiğinden, bu alıcı açısından yerine getirilmesi gereken önemli bir yükümlülüktür ve ihlal sözleşmeye esaslı bir aykırılık teşkil ediyorsa, bu durumda satıcı sözleşmeyi ortadan kaldıracaktır¹¹².

C. Alıcının Diğer Yükümlülükleri

Alıcının asli yükümlülüklerinin yanı sıra, taraflar arasındaki sözleşmeden, taraflarca uygulanması kabul edilen ticari teamüllerden, tarafların aralarında yerleşmiş olan alışkanlıklardan veya Antlaşma'dan doğan çeşitli yükümlülükler söz konusu olabilir. Alıcının diğer yükümlülükleri, genel anlamda, asli edim yükümlülüklerinin gereği gibi yerine getirilmesine olanak tanıyan çeşitli yan yükümlülükler şeklinde tezahür eder. CISG m.86'da düzenlenen malları muhafaza etme yükümlülüğü, CISG m.88'de düzenlenen malları satma yükümlülüğü, CISG m.65'te düzenlenen malların niteliklerini belirleme yükümlülüğü, alıcının Antlaşma'dan doğan yan yükümlülükleri arasında yer alır.

1. Malları Muafaza Etme Yükümlülüğü

CISG m. 86'ya göre; malları teslim almış olan alıcı, sözleşmeden veya bu Antlaşma'dan doğan, malları reddetme hakkını kullanmak isterse, onların muhafazası için koşulların gerekli kıldığı makul önlemleri alma yükümlülüğü altındadır. Örneğin; satıcı, sözleşmede öngörülenden daha fazla miktarda mal teslim etmiş yahut malları belirlenen tarihten önce teslim etmişse ya da

¹¹⁰ Hızır Asrav, "Türk Borçlar Kanunu ve Viyana Satım Antlaşması," 108; Sert, *Viyana Satım*, 157; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 249.

¹¹¹ Peter Schlechtriem, "Subsequent Performance and Delivery Deadlines - Avoidance of CISG Sales Contracts due to Non-Conformity of the Goods," *Pace International Law Review* 18, 1 (Spring 2006): 91.

¹¹² Gabriel, "The Buyer's Performance under the CISG," 282.

alıcının sözleşmeyi ortadan kaldırma hakkı dolayısıyla malları reddetmesi durumunda, alıcının, bunları söz konusu hüküm uyarınca, muhafaza edilmek üzere koruma altına alması gerekmektedir¹¹³.

Malların satıcı lehine muhafazasından ortaya çıkan makul masrafların, satıcı tarafından karşılanması gerekir. Masraflar karşılanıncaya kadar alıcının, malları alıkoyma hakkı söz konusudur.

2. Malları Satma Yükümlülüğü

CISG m.88'e göre ise; malları muhafaza etmekle yükümlü olan alıcı, satıcı malların zilyetliğini devralmakta veya bunları geri almakta veya semeni veyahut muhafaza masraflarını ödemekte makul olmayan ölçüde geç kalmış ise, bunları uygun bir şekilde satabilir. Bu durumda alıcının, satma niyetine ilişkin olarak satıcıya makul bir bildirimde bulunması gerekir.

Maddenin ikinci fıkrası gereğince; mallar çabuk bozulabilecek türdence veya bunların muhafazası makul sayılamayacak masrafı gerektirecekse, malları muhafaza etmekle yükümlü olan alıcı, bunları satmak için uygun önlemleri almak zorunda tutulmuştur.

3. Malların Niteliklerini Belirleme Yükümlülüğü

Alıcının malın niteliklerini belirleme yükümlülüğü, CISG m.65'te düzenlenmiş bulunmaktadır. Anılan düzenlemeye göre; alıcının, sözleşme uyarınca malların şeklini, ölçüsünü veya diğer niteliklerini belirlemesi gerekiyorsa, ancak alıcı bu belirlemeyi kararlaştırılan tarihte veya satıcının talebinin ulaşmasından itibaren makul bir süre içinde yapmamışsa, satıcı, sahip olduğu diğer haklara halel gelmeksizin, alıcının, kendisi tarafından bilinebilecek ihtiyaçlarına göre bu belirlemeyi bizzat yapabilecektir.

Alıcının malların niteliğini belirleme yükümlülüğü, malı teslim alma yükümlülüğünün bir parçası sayılmaktadır ve alıcı bu yükümlülüğünü gereği gibi yerine getirdiği ölçüde malları teslim alma borcunu ifa etmiş olacaktır¹¹⁴.

¹¹³ Schlechtriem, "Subsequent Performance and Delivery Deadlines," 92-93.

¹¹⁴ Kanişlı, *CISG Uyarınca Alıcının Yükümlülükleri*, 43.

III. ALICININ KÜLFETLERİ

A. Malları Muayene Etme/Ettirme Külfeti

Yukarıda alıcının malları teslim alma yükümlülüğü bahsinde ifade edildiği üzere, alıcının malları teslim almış olması, bunları olduğu gibi kabul ettiği manası taşımamaktadır. Ayıp hükümleri, Türk hukukunda sözleşmeye aykırılık hükümlerinden ayrı bir biçimde düzenlenmişken, Antlaşma kapsamında genel olarak sözleşmeye aykırılık hükümleri arasında yer almıştır¹¹⁵. Malların teslimi kendisine teklif edilen alıcı, malların niteliklerinde bir eksiklik yani ayıp bulunması halinde, ancak bu ayıp niteliği itibarıyla sözleşmeye esaslı bir aykırılık teşkil ediyorsa, bunları teslim almaktan imtina edebilir. Söz konusu ayıp, sözleşmeye esaslı bir aykırılık teşkil etmiyorsa, ayıplı da olsa malların teslim alınması gerekir¹¹⁶.

Ayıplı malları teslim alan alıcının, malların ayıplı olmasından bahisle sözleşmenin ihlalden doğan haklarını kullanabilmesi bakımından, muayene ve ihbar külfetleri gündeme gelir. CISG m.38 gereğince; alıcı, satıcının teslim ettiği malları, koşulların izin verdiği ölçüde kısa bir süre içerisinde muayene etmek veya ettirmek zorundadır. Malların muayenesi; alıcının bizzat kendisi, kendisine bağlı çalışanlar veya üçüncü kişiler tarafından yapılabileceği gibi, alıcı ve satıcı tarafından ortak bir şekilde veya karşılıklı olarak mutabakata varılan tarafsız bir denetim kuruluşu tarafından gerçekleştirilebilir.

Malları muayene etme külfetinin yerine getirilme şekli ve yoğunluğu, öncelikle taraflar arasındaki anlaşma ve ticari geleneklere göre belirlenir. Bu inceleme yapılırken gerekli ve makul olan standart dikkate alınmalıdır; incelemenin maliyeti, muayenenin beklenen sonuçlarıyla makul bir ilişki içinde olmalıdır¹¹⁷. Örneğin; teslim alınan aracın standart bir uzman incelemesine tabi tutulması yeterli iken, aracın çok daha ayrıntılı bir prosedüre tabi tutulmaması, teslim alınan cins malı niteliğindeki tarımsal ürünlerin tamamının incelenmesi yerine, belirli bir düzende veya rastgele alınacak numuneler üzerinden bir inceleme yapılması gerekir¹¹⁸.

¹¹⁵ Kızılay, "Türk Borçlar Kanunu ile Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler," 198.

¹¹⁶ Schlechtriem, "Subsequent Performance and Delivery Deadlines," 91.

¹¹⁷ Landgericht Lübeck (District Court Lübeck), 13 HKO 34/17, 24 October 2019, para. 44, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=13410>, E.T. 30.01.2024.

¹¹⁸ Benzer bir olaya ilişkin karar için bkz. Oberlandesgericht Naumburg (Oberlandesgericht des Landes Sachsen-Anhalt) (Court of Appeal Naumburg), 12 U

Alıcının malları koşulların izin verdiği ölçüde kısa bir süre içerisinde gözden geçirmesi gerekmektedir. Fakat bu noktada alıcıya, malların incelenmesi için, dikkatli bir alıcının, münferit olayın özel koşulları dikkate alındığında, dikkatli bir inceleme yapması için makul olarak ihtiyaç duyduğu sürenin tanınması gerekir. Makul süre hesaplanırken, muayene edilecek malların türü, karmaşıklığı, çabuk bozulabilirliği veya mevsimlik mal olma gibi özellikleri dikkate alınarak bir belirleme yapılmalıdır. Ayrıca belirtmek gerekir ki, aksine bir anlaşma, ticari teamül ya da taraflar arasında alışkanlık yoksa, alıcı, yapacağı muayenenin masraflarına kendisi katlanmakla yükümlüdür¹¹⁹.

Türk hukukunda taşınır satışlarında alıcının muayene ve ihbar külfeti genel olarak, Türk Borçlar Kanunu'nun 223. maddesinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre; alıcı teslim aldığı satım konusu malı hayatın olağan akışı içerisinde fırsat bulur bulmaz incelemek ve satım konusu şeyde tespit ettiği kusurları uygun bir müddette satıcıya bildirmek durumundadır. Alıcı muayene ve ihbar külfetini yerine getirmese, satım konusu şeyi olduğu gibi kabul etmiş sayılır. Bu durumun da istisnası, ancak gizli ayıplar bakımından cari olur. Yani satım konusu şeyde olağan bir inceleme ve gözden geçirme ile tespit edilemeyecek nitelikte kusurlar söz konusu ise, bildirim bu ayıbın ortaya çıkmasından sonra hemen yapılmalıdır. Bu durumda da bildirim yapılmazsa, alıcı tarafından, satılanın kusuru ile birlikte kabul edildiği farz edilir.

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da ise, muayene ve ihbar külfetine ilişkin süreye dair herhangi bir özel hüküm öngörülmemiştir. Dolayısıyla, Türk hukukunda anılan Kanun gereğince tüketici olarak kabul edilen kişilerin muayene yani gözden geçirme ve ihbar külfeti söz konusu değildir. TKHK m. 10 gereğince; malın tesliminden itibaren 6 aylık süre içerisinde ortaya çıkan ayıpların, teslimden itibaren mevcut olduğu kabul edilir. Böyle bir durumda ispat yükü ters çevrilerek, malın ayıplı olmadığının ispatı satıcıya düşer.

152/18, 24 April 2019, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=11419>, E.T. 30.01.2024.

¹¹⁹ Rahman Jafarov, *Milletlerarası Taşınır Mal Satış Sözleşmelerine İlişkin Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG) Kapsamında Muayene ve İhbar Külfeti* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019), 70; Kanışlı, *CISG Uyarınca Alıcının Yükümlülükleri*, 38; Hayrunnisa Özdemir, *Türk Borçlar Kanununa ve Viyana Satım Sözleşmesine (CISG) Göre Ayıptan Doğan Sorumluluğun Şartları* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2013), 220; Zeytin, *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku*, 183.

B. Sözleşmeye Aykırılığı İhbar Etme Külfeti

CISG m. 39'a göre; alıcı, teslim aldığı mallara ilişkin bir sözleşmeye aykırılık saptadığı veya saptaması gerektiği tarihten itibaren makul bir süre içinde bu aykırılığı türünü de belirterek satıcıya bildirme külfeti altındadır. Söz konusu düzenleme, malın ayıplı olup olmadığı konusunda satıcıyı hızlı bir şekilde bilgilendirmeye yönelik olup, malın ayıplı olmasının dolaylı zarara yol açmasını engellemeyi amaçlamaktadır¹²⁰.

CISG m.39/f.2'de; alıcının, sözleşmeye aykırılığı bildirebileceği iki yıllık bir mutlak ihbar süresi öngörülmüştür. Buna göre, alıcı, malları fiili olarak teslim aldığı andan itibaren iki yıllık süre içerisinde sözleşmeye aykırılığı satıcıya bildirmezse, bu aykırılığa dayanma hakkını kaybeder.

Benzer şekilde iki yıllık mutlak bir zamanaşımı süresi Türk Borçlar Kanunu'nda öngörülmüş bulunmaktadır. TBK m.231/f.1 gereğince; taşınır satışları bakımından ayıptan doğan sorumluluğa ilişkin her türlü dava hakkı, satım konusu şeyin tesliminden itibaren iki yıllık bir zamanaşımı süresine tabidir. Satım konusu şeydeki ayıp daha sonra çıkmış olsa dahi, iki yıllık süre uzamaz meğer ki satıcı ayıptan doğan sorumluluk bakımından daha uzun bir süre üstlenmiş olsun.

Karlsruhe Yüksek Eyalet Mahkemesi tarafından 2006 yılında verilen bir karar, söz konusu bildirim gerekliliklerini ve alıcının sözleşmeye aykırılığı ispat etme yükümlülüğünü konu edinmektedir. Uyuşmazlığa konu olayda; bir Macar şirketi olan davacı, Macar buğdayının teslimatı için Almanya'daki bir satıcı olan davalı ile 10 ve 16 Ekim 2001 tarihlerinde iki satış sözleşmesi akdetmiştir. Davalının taşıyıcısı, ilk teslimatı 19 Ekim'de, ikinci teslimatı ise 25 Ekim'de gerçekleştirmiş, 14 Kasım 2001 tarihli bir yazıda davalı, buğdayın aşırı kurşun içeriği ve vomitoksin ile kirlendiğini ileri sürerek, sözleşmeye aykırılık bildiriminde bulunmuştur. Davalı, ayrıca sözleşmede 230 saniyelik bir düşme sayısı kararlaştırılmış olmasına rağmen, gerçekte buğdayın düşme sayısının sadece 210-215 saniye olduğunu iddia etmiştir. Davacı ise, teslim ettiği buğdayın sözleşmeye uygun olmadığı iddiasını reddederek, ilk teslimatın gecikmesinden dolayı satım bedelinin ve uğramış olduğu zararın karşılanması için bir dava açmıştır. Yüksek Eyalet Mahkemesi, davalının, Mannheim Bölge Mahkemesi'nin davacıya satım bedelinin tamamı, faiz ve depolama masraflarının ödenmesine ilişkin kararına karşı yaptığı itirazı

¹²⁰ Landgericht Lübeck (District Court Lübeck), 13 HKO 34/17, 24 October 2019, para. 43, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=13410>, E.T. 30.01.2024.

reddetmiştir. Yüksek Mahkeme, alıcının, malları kusurlara ilişkin herhangi bir çekince koymadan teslim alması halinde, sözleşmeye aykırılığı kanıtlaması gerektiğine hükmetmiştir. Mahkemenin görüşüne göre davalı, mallara kurşun ve vomitoksin bulaştığını kanıtlayamamıştır. Farklı düşme sayılarına ilişkin olarak ise mahkeme, alıcının CISG m.39'a uygun olarak bildirimde bulunmaması nedeniyle sözleşmeye aykırılığa dayanma hakkını kaybettiğini belirtmiştir. CISG m.39 kapsamındaki bildirim, itiraz amacını göstermesi ve sözleşmeye aykırılığı tam olarak belirtmesi gerekmektedir. Aykırılığın, bu tür diğer bildirimler arasında tesadüfen belirtilmesi durumunda söz konusu gereklilikler karşılanmaz. Bu nedenle mahkeme, davalının CISG m.50 uyarınca semenin indirilmesi ve CISG m.45(1)(b), 74 uyarınca tazminat talep etme hakkını reddetmiş, aksine, davacıya, taraflar arasındaki anlaşma gereğince geçerli olan Macar hukukunun ilgili hükümlerince belirlenen faiz oranıyla birlikte, satım bedeli, faiz ve depolama masraflarının ödenmesine hükmetmiştir¹²¹.

Sonuç itibarıyla alıcı, CISG m.38 uyarınca teslim aldığı malları koşulların imkân verdiği en kısa süre içerisinde muayene etmeli/ettirmeli, bu muayene sonucunda mallara ilişkin bir kusur saptarsa, CISG m.39 uyarınca bunun mahiyetini de belirtmek suretiyle¹²², gecikmesizin satıcıya bir bildirimde bulunmalıdır. Aksi halde bahsi geçen olayda da görüldüğü üzere, alıcının, malların ayıplı olmasına dayanarak karşı taraftan sözleşmeye aykırılık nedeniyle herhangi bir talepte bulunması olanaklı değildir. Bu durumda alıcı, aralarında akdedilen sözleşmede buna ilişkin daha uzun bir garanti süresi öngörülmemişse, malları tüm kusurları/ayıpları ile birlikte kabul etmiş sayılır¹²³.

¹²¹ Karar için bkz. Oberlandesgericht Karlsruhe (Court of Appeal Karlsruhe), 7 U 1001/04, 08 February 2006, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseld=7251>, E.T. 26.1.2024.

¹²² Burada malın ayıplı olduğunun bildirilmesinin yeterli olup olmayacağı, maldaki ayıbın kaynağının da belirtilmesinin gerekip gerekmeyeceğine ilişkin doktrindeki farklı görüşlere dair açıklamalar için bkz. Tuba, Akçura Karaman, "Borçlar Kanunu ve Viyana Satım Antlaşması (VSA) Çerçevesinde Satıcının Ayıptan Sorumluluğu ve Alıcının Hakları," *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1 (2013), 235 vd.

¹²³ Türk hukukunda paralel olarak TBK m.223: "*Alıcı, devraldığı satılanın durumunu işlerin olağan akışına göre imkân bulunur bulunmaz gözden geçirmek ve satılarda satıcının sorumluluğunu gerektiren bir ayıp görürse, bunu uygun bir süre içinde ona bildirmek zorundadır. Alıcı gözden geçirmeyi ve bildirimde bulunmayı ihmal ederse,*

Bu noktada CISG m.38 ve 39 hükümlerinin, CISG m.40 hükmü ile birlikte değerlendirilmesi gerektiği hususu gözden kaçırılmamalıdır. Söz konusu düzenlemeye göre; “Sözleşmeye aykırılık, satıcının bildiği veya bilmemesinin mümkün olmadığı ve alıcıya açıklamadığı olgulara dayanıyorsa, satıcı 38 ve 39. madde hükümlerine dayanamaz.” Buna göre, mallarda bulunan kusur/ayıp, satıcı tarafından bilinmiyorsa veya durum ve koşulların gerektirdiği özen gösterilse dahi bilinmeyecek durumdaysa, ancak bu durumda, alıcının sözleşmeye aykırılık iddiasını ileri sürebilmesi bakımından CISG m.38 ve 39’da öngörülen muayene ve ihbar külfetlerini zamanında yerine getirmesi gerekir. Satıcı mallarda bir kusur olduğunun bilincinde yahut gerekli özeni gösterseydi bilincinde olabilecek durumda ise, satıcı, alıcının muayene ve bildirim külfetini zamanında yerine getirmemiş olmasına dayanarak sözleşmeye aykırılık iddiasında bulunamayacağını ileri süremez. Satıcının bilgisizliği, ağır ihmalden kaynaklanıyorsa¹²⁴, satıcının sözleşmeye aykırılıktan habersiz olduğunun kabulü olanaklı değildir¹²⁵. Fakat

---

satılanı kabul etmiş sayılır. Ancak, satılarda olağan bir gözden geçirmeyle ortaya çıkarılmayacak bir ayıp bulunması hâlinde, bu hüküm uygulanmaz. Bu tür bir ayıbın bulunduğu sonradan anlaşılırsa, hemen satıcıya bildirilmelidir; bildirilmezse satılan bu ayıpla birlikte kabul edilmiş sayılır.”

¹²⁴ İpek Yücer Aktürk, “Viyana Satım Sözleşmesi Kapsamında Satıcının Ayıptan Doğan Sorumluluğu,” *Ankara Barosu Dergisi* 1 (2015): 223.

¹²⁵ Aynı yönde; Oberlandesgericht München (Court of Appeal Munich), 32 U 2098/17, 12 April 2018, para. 29, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=9639>, E.T. 30.01.2024; ayrıca; “...Somut olayda davacı tarafından toz ilaçların kapsüle doldurulması işlevini gören bir adet makinenin, sözleşmede belirtilen şartlarda davacıya satışı üstlenilmiştir. Davalının fabrikasında 17.11.2011 tarihinde düzenlenen fabrika kabul testinin tercümelerinden, kontrol sırasında emtiada ortaya çıkan ayıpların belirlendiği ve bu ayıpların giderileceği kontrol test tutanağının içeriğinden anlaşılmıştır. Buna rağmen emtiadaki ayıplar giderilmeden emtianın davacıya teslim edildiği ve davacı tarafından teslim katar sözleşme bedelinin ödendiği, teslim edilen emtia üzerinden her iki tarafın yetkililerinin katılımı ile 29.11.2011 tarihinde yapılan saha kabul testinde de emtiadaki ayıpların giderilmediğinin belirlendiği görülmüştür. Bu aşamadan sonra davacı tarafından davalı ile çeşitli tarihlerde yazışmalar yapılmıştır. CISG'nin 39. maddesinde alıcı, bir sözleşmeye aykırılık saptadığı veya saptaması gerektiği tarihten itibaren makul bir süre içerisinde satıcıya sözleşmeye aykırılığı türünü de belirterek bildirmezse, bu sözleşmeye aykırılığa dayanma hakkını kaybeder. Her halde, alıcı, malların fiilen kendisine verildiği tarihten itibaren en geç iki yıllık süre içerisinde sözleşmeye aykırılığı satıcıya bildirmezse, bu sözleşmeye aykırılığa dayanma hakkını kaybeder. Meğer ki bu süre sözleşmesel bir garanti süresi

bu durumda da satıcının, bildiği veya bilmesi gereken ayıpların, alıcıya açıklamış olduğu olgulara dayanıp dayanmadığı hususunun dikkate alınması gerekir. Mallardaki kusur, satıcının, alıcıyı bilgilendirdiği olgulara ilişkinse, bu durumda satıcı, mallardaki kusuru bilse dahi, CISG m.38 ve 39 hükümlerine dayanabilir.

---

ile bağdaşmıyor olsun. CISG'nin 40. maddesinde ise sözleşmeye aykırılık, satıcının bildiği veya bilmemesinin mümkün olmadığı ve alıcıya açıklamadığı olgulara dayanıyorsa, satıcı 38 ve 39. madde hükümlerinden yararlanamaz. CISG'nin 37. maddesinde de alıcının emtiayı ne şekilde muayene edeceği düzenlenmiştir. Bu durumda, satım konusu emtiadaki ayıpların taraflarca birlikte düzenlenen fabrika kabul testi ve saha kabul testi ile belirlenmesi nedeniyle satıcının da bildiği ayıpların ayrıca satıcıya ihbarı gerekmez. Davalının bu yöne ilişkin savunmaları sözleşmenin 40. maddesine aykırı olduğu gibi dürüstlük kurallarına da aykırıdır. Zira emtianın, ayıplı olduğu ve ayıpların giderileceği fabrika kabul testi ile belirlendikten sonra, ayıplar giderilmeksizin emtianın alıcıya teslim edildiğinin saha kabul testinde belirlenmesinin ve bu aykırılığın da giderileceğine ilişkin olarak saha kabul testinden hemen sonra davalı ve davacı tarafından gönderilen karşılıklı e-postalarla ayıp ve tamir olgusunun kabul edilmesi karşısında, satıcının usulüne uygun şekilde ayıptan haberdar edildiği açıktır. CISG'nin 35/2/b maddesinde de sözleşmenin kurulması esnasında açıkça satıcıya bildirilen her türlü özel kullanım amacına uygun özellikleri ve satıcı tarafından bilindiği kabul edilmelidir. Taraflar arasındaki sözleşmede, emtiada ayıp bulunması halinde saha kabul testinin imzalanmasından sonra 24 ay süreyle ürün ve malzeme garantisi bulunduğu kabul edilmiş, üreticiden kaynaklı tamir ve değişimin ücretsiz yapılacağı kabul edilmiştir. Maddenin devam edilen bendinde garantinin, makinenin değişimini kapsamayacağı, ayrıca uygunsuz kullanım sonucu oluşacak arızaların garanti dışında olduğu belirlenmiştir. Gerek taraflarca yapılan kontroller ve gerekse bilirkişi tarafından yapılan tespitlerde sözleşme konusu makinenin amacına uygun çalışmadığı ve tamirinin mümkün olmadığı açıktır. Nitekim davacı kullanım amacına uygun olmayan ve arızası satıcı tarafından giderilmeyen makinenin yerine başka bir emtiayı satın alarak faaliyetlerinde kullanmıştır. Alıcının emtiadan beklediği özellikler yazılı sözleşmede belirlenmiş ve bu özelliklerin emtiada bulunması gerektiği olaya uygulanan CISG'nin 35. maddesi uyarınca alıcı tarafından taahhüt edildiği açıktır. Bu nedenle emtiada belirlenen özelliklerin bulunmaması halinde alıcının CISG'nin 35, 38, 39, 40 vd. maddelerindeki haklarını kullanabileceği kabul edilmelidir.” Karar için bkz. İstanbul BAM, 14. HD., E. 2019/1842 K. 2022/379 T. 31.3.2022, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/bolge-adliye-mahkemesi/istanbul-bam14-hd-e-2019-1842-k-2022-379-t-31-3-2022>, E.T. 2.2.2024.

C. Zararı Azaltma Külfeti

CISG m. 77'e göre; sözleşmenin ihlâline dayanan taraf, mahrum kalınan kâr dâhil olmak üzere, ihlâlden doğan zararı azaltmak için koşullar dikkate alındığında makul olan bütün önlemleri almak zorundadır. Bu önlemlerin alınmaması halinde, ihlâl eden taraf, zararın azaltılabileceği miktarda tazminattan indirim yapılmasını isteyebilir.

Zararı azaltma külfeti, sadece alıcı açısından değil, satıcı bakımından da söz konusu olabilmektedir. Sözleşmenin ihlaline dayanan taraf, alıcı olabileceği gibi satıcı da olabilir. Dolayısıyla eğer satıcı bu durumdaysa zararı azaltma külfeti, satıcının üzerindedir. Fakat uygulamada çoğunlukla, sözleşmenin ihlaline dayanan ve zararı azaltma külfeti altında bulunan tarafın alıcı olduğu görülmektedir¹²⁶.

Anılan hüküm uyarınca, sözleşmeye aykırılıktan doğan zarar, ancak içinde bulunulan şartlara uygun görülen tedbirlerle önlenebildiği ölçüde tazmin edilmeyecektir. Oluşan zararın tamamının, alıcının sözleşmenin ihlalden kaynaklanan zararı azaltmak için uygun önlemleri almamasına atfedilebilmesi durumunda ise, satıcının sorumluluğu tamamen ortadan kaldırılabılır¹²⁷.

SONUÇ

Viyana Satım Antlaşması, her alanda olduğu gibi, tarafların yükümlülükleri hususunda da, taraf iradelerini ön plana çıkarmış, sözleşme özgürlüğü prensibince, taraflara geniş bir opsiyon imkanı sağlamıştır. Bu bakımdan satıcının ve alıcının yükümlülükleri belirlenirken, CISG'nin getirdiği hükümlerin tamamlayıcı hukuk kuralı niteliğinde olduğu göz önüne alınarak, her şeyden önce taraflar arasında akdedilen sözleşme hükümlerinin dikkate alınması, burada hüküm bulunmaması halinde ise, genel ilkeler ve Antlaşma'da yer alan hükümler ışığında bir sonuca ulaşılması lazım gelir. CISG kapsamında, taraflara getirilen yükümlülüklerin tüm ayrıntıları ve ayrık özelliği ile belirlenmesi; özellikle hasarın intikali, sözleşmenin ihlali ve bunun hukuki sonuçlarının tespit edilebilmesi açısından oldukça önem arz etmektedir.

¹²⁶ Onur Şahin, "CISG Kapsamında Alıcının Zararı Azaltma Külfeti," *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2 (2016): 274.

¹²⁷ Bundesgerichtshof (BGH) Urteil, VIII ZR 121/98, 24. März 1999, para. 29, <https://lexetius.com/1999,882, E.T. 2.2.2024>.

Antlaşma kapsamında satıcının; malların teslimi, belgelerin verilmesi ve malların mülkiyetinin geçirilmesi olmak üzere üç asli edim yükümlülüğü bulunmaktadır. CISG bakımından malların teslimi ile kastedilen; alıcının malların sahipliğini elde edebilmesi için gerekli olan eylemlerin, satıcı tarafından gerçekleştirilmiş olmasıdır. Yani alıcının fiili olarak malların sahipliğini kazanması gerekmekte, Antlaşma'nın zilyetlik veya mülkiyetin intikalinden bağımsız bir teslim kavramı öngördüğü dikkat çekmektedir.

Antlaşma'da malların teslim yeri belirlenirken, gönderilecek borçlar ve aranacak borçlar bakımından bir ayırım yapılmaktadır. Teslim yerine ilişkin üç ayrı duruma özgü üç ayrı düzenleme getiren hükümlerden hangisinin genel kuralı oluşturduğu hususu doktrinde tartışmalı olsa da, genel kuralın yani olağan ifa yerinin, CISG m.31-c gereğince, sözleşmenin kurulduğu sırada satıcının işyerinin bulunduğu yer olarak kabul edilmesi gerekir. Uluslararası satım sözleşmelerinde, taşımanın gerçekleşmesi olağan bir durum olsa da, taşıma borcu, ancak taraflar arasındaki anlaşma ya da ticari teamül veya alışkanlıkların bu yönde bir yükümlülük getirmesi halinde söz konusu olur. Taşıma borcu kendiliğinden doğmadığı için, teslim yerine ilişkin genel kural, taşımanın varlığı kabul edilerek belirlenmemelidir.

Alıcının asli edim yükümlülüklerinden biri olan semene ilişkin taraflar arasındaki sözleşmede bir belirleme yapılmamışsa bu durumda Antlaşma'nın 14. maddesi uyarınca geçerli olarak kurulmuş bir sözleşme olmadığı için 55. madde hükmünün uygulanmasına mahal kalmayacağı şeklinde bir görüş ileri sürülse de, sözleşmede bedele ilişkin kesin bir belirleme yapılmamış olsa dahi, özellikle piyasa fiyatı bulunan mallar bakımından, tarafların zımni iradesinin cari fiyat üzerinde örtüştüğü kabul edilerek 55. madde hükmünün uygulanması gereklidir. CISG'nin genel ruhu dikkate alınarak, taraflar arasındaki anlaşmayı ayakta tutma eğiliminin benimsenmesi, 55. maddenin düzenlenme amacı ve lafzıyla da bağdaşmaktadır.

Alıcının semen ödeme borcunu ifa edeceği yer hususunda genel kural, satıcının işyerinde ödeme olmakla birlikte, taraflar sözleşmede edimlerin karşılıklı olarak ifa edilmesini kararlaştırmışlarsa, yani semenin, malların veya belgelerin verilmesi üzerine ödeneceği kararlaştırılmışsa, bu durumda ödeme yeri, malların veya belgelerin teslim edildiği yerdir. Antlaşma'nın alıcının yükümlülüklerine dair tüm maddeleri arasında, içtihatların çoğunu ödeme yerine ilişkin düzenlemeleri ihtiva eden 57. maddenin oluşturduğu dikkat çekmektedir.

Antlaşma'ya göre; semenin başka bir anda ödenmesi yükümlülüğü yoksa, alıcı, semeni, satıcının malları veya bunları temsil eden belgeleri kendisinin tasarrufuna hazır bulundurduğu anda ödemesi gerekir. Bu durumda satıcı, malların veya belgelerin verilmesini, semenin ödenmesi koşuluna bağlayabilir. Antlaşma'da, tarafların edimlerini aynı anda karşılıklı olarak ifa etmesi (Zug um Zug) gerekliliği öngörülmüş bulunmaktadır. Semen ödenmesi borcu bakımından da, malların veya belgelerin fiili olarak teslim edilmesi şartı aranmadığı, bunların alıcının tasarrufuna hazır bulundurulmasının yeterli görüldüğü dikkat çekmektedir.

Alıcının asli edim yükümlülüklerinden bir diğeri olan malları teslim alma yükümlülüğü bakımından dikkat edilmesi gereken en önemli hususlardan bir tanesi, bu yükümlülüğün ancak satıcının malları teslim etme şartlarını yerine getirmesi halinde doğacağıdır. Yani alıcının malları teslim alma yükümlülüğünün ortaya çıkabilmesi için, satıcının taraflar arasındaki anlaşma ve CISG hükümlerine uygun bir şekilde malları teslim etme borcunu ifa etmesi gerekir. Malların alıcı tarafından teslim alınmış olması, alıcının malları kabul ettiği manasını taşımaz. Zira satıcı, ayıplı mal tesliminde bulunmuş olabilir. Bu durumda, mallar ayıplı da olsa, intikali gerçekleştiren satıcı, malların teslimi yükümlülüğünü yerine getirmiştir ve bunun karşılığında alıcının malları kabul etmesi gerekir. Malların ayıplı olduğundan bahisle kabul edilmemesi halinde, alıcı malları teslim alma yükümlülüğünü ihlal etmiş olacaktır. Alıcı ancak, mallardaki ayıp veya farklı bir uygunsuzluk hali, sözleşmeye esaslı bir aykırılık oluşturuyorsa, bunları reddedebilir. Alıcının malları teslim alma yükümlülüğünün aynı zamanda, satıcının malların teslimini gerçekleştirebilmesi için, gereken her türlü hazırlık faaliyetlerinin yapılmasını da kapsadığı gözden kaçırılmamalıdır.

Viyana Satım Antlaşmasında, alıcıya getirilen yükümlülüklerin yanı sıra, bazı külfetler de öngörülmüş bulunmaktadır. Külfetler niteliği itibarıyla, yükümlülüklerden farklı olarak, kişileri, yerine getirilmediğinde sorumluluk yüklemek yerine, kazanılması muhtemel bazı haklardan mahrum bırakır. Antlaşma kapsamında, alıcıya yüklenen en önemli külfetlerden olan muayene ve bildirim külfetinin, alıcının ayıptan doğan haklarını kullanabilmesi için; zararı azaltma külfetinin ise, sözleşmenin ihlali halinde tam bir tazmin hakkı kazanılabilmesi açısından yerine getirilmesi zorunluluk zaruret teşkil etmektedir.

KAYNAKÇA

- Akçura Karaman, Tuba. “Borçlar Kanunu ve Viyana Satım Antlaşması (VSA) Çerçevesinde Satıcının Ayıptan Sorumluluğu ve Alıcının Hakları.” *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1 (2015): 225-258.
- Aral, Fahrettin ve Hasan Ayrancı. *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- Atamer, Yeşim M. *Uluslararası Satım Sözleşmelerine İlişkin Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG) Uyarınca Satıcının Yükümlülükleri ve Sözleşmeye Aykırılığın Sonuçları*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2005.
- Ceylan, Özge. “Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Birleşmiş Milletler (Viyana) Antlaşması Uyarınca Sözleşmenin İhlali Halinde Alıcının Hakları.” Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2016.
- CISG-DK Görüşü No. 11. *Alıcının Ödeme Borcu Kapsamında CISG Uyarınca Belgelerden Doğan Sorunlar*. Raportör: Profesör Martin Davies, Tulane Üniversitesi Hukuk Fakültesi, New Orleans, ABD: 3 Ağustos 2012.
- Dayıoğlu, Yavuz. *CISG Uygulamasında Sözleşmenin İhlali Halinde Alıcının Hakları ve Özellikle Alıcının Tazminat Talep Etme Hakkı*. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2011.
- Erdem, H. Ercüment. “Satıcının Malları ve Belgeleri Teslim Borcu.” *İçinde Milletlerarası Satım Hukuku Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG)*, Ed. Yeşim M. Atamer, 105-162. İstanbul: XII Levha Yayınları, 2008.
- Erdem, H. Ercüment. “Viyana Satım Antlaşması Uyarınca Teamüllerin Önemi.” *Prof. Dr. Cevdet Yavuz Armağanı* 1 (2016): 1025-1043.
- Erdem, H. Ercüment. “Viyana Satım Antlaşması’na Genel Bakış ve Maddi Uygulama Alanı.” *İçinde Yeni Türk Borçlar Kanunu ve CISG’e göre Satış Sözleşmeleri*, Ed. Şükran Şipka, Ahmet Cemil Yıldırım, 117-156. İstanbul: XII Levha Yayınları, 2012.
- Erdem, H. Ercüment. *Milletlerarası Ticaret Hukuku ile İlgili Makaleler*. İstanbul: XII Levha Yayınları, 2008.
- Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları 23. Bası, 2018.
- Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları, 6. Bası 2018.
- Erkan, Kutluhan. *CISG Gereğince Alıcının Sözleşmeden Dönmesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2013.

- Gabriel, Henry D. "The Buyer's Performance under the CISG: Articles 53-60 Trends in the Decisions." *Journal of Law and Commerce* 25:273, 2005-06 (October 2015): 273-283.
- Hatipoğlu, Gözde. *Tüketici Hukukunda Erken İfa*, İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2019.
- Hızır Asrav, Fatma. "Türk Borçlar Kanunu ve Viyana Satım Antlaşması (CISG) Çerçevesinde Alıcının Yükümlülükleri." *Adalet Dergisi* 1, 70 (2023): 99-119.
- Huber, Peter ve Alastair Mullis. *The CISG*. Regensburg: European Law Publishers, 2007.
- Jafarov, Rahman. *Milletlerarası Taşınır Mal Satış Sözleşmelerine İlişkin Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG) Kapsamında Muayene ve İhbar Külfeti*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Kanışlı, Erhan. *CISG Uyarınca Alıcının Yükümlülükleri ve Sözleşmeye Aykırılık Halinde Satıcının Hakları*. İstanbul: XII Levha Yayınları, 2013.
- Kaya, Cansu. *CISG (Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması) Gereğince Alıcının Satım Bedelini Ödeme Borcu*. İstanbul: XII Levha Yayınları, 2012.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2011.
- Kızılay, Ayşegül. "Türk Borçlar Kanunu ile Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG) Hükümleri Çerçevesinde Satış Sözleşmesinde Ayıptan Sorumlulukta Alıcının Seçtiği Hakkın Sonradan Değiştirilebilirliği Sorunu." *Hacettepe Hukuk Dergisi* 7, 2 (Aralık 2017): 193-209.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip. *Borçlar Hukukuna Giriş Hukuki İşlem Sözleşme*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2017.
- Mistelis, Loukas. "Article 55 CISG: The Unknown Factor." *Journal of Law and Commerce* 25, 1 (2005): 285-298.
- Nomer, Haluk N. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Beta Yayıncılık 19. Bası, 2023.
- Oğuzman, M. Kemal ve Turgut Öz. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt-1*. İstanbul: Vedat Kitapçılık 21. Bası, 2023.
- Öz, Turgut. "Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG)." *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1 (2015): 3-18.

- Özdemir, Hayrunnisa. *Türk Borçlar Kanununa ve Viyana Satım Sözleşmesine (CISG) Göre Ayrıtan Doğan Sorumluluğun Şartları*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2013.
- Öztürk, Esra. "Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması'na (CISG) Göre Satıcının Malları ve Belgeleri Teslim Yükümlülüğü." *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 21 (Nisan 2015): 549-603.
- Sağlam, İpek. *Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması Uyarınca Sözleşmenin Kurulması*. İstanbul: XII Levha Yayınları, 2013.
- Schlechtriem, Peter ve Ingeborg Schwenzer. *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)*. Oxford University Press, 2010.
- Schlechtriem, Peter ve Peter Huber. *Kommentar zum Einheitlichen UN-Kaufrecht-CISG*. München: C.H. Beck Verlag, 2020.
- Schlechtriem, Peter. "Subsequent Performance and Delivery Deadlines - Avoidance of CISG Sales Contracts due to Non-Conformity of the Goods." *Pace International Law Review* 18, 1 (Spring 2006): 83-98.
- Selanik, Atakan Adem, Orkun Bayram ve Işlay Talay Değirmenci. "Viyana Satım Antlaşması'nın (CISG) Tarihsel Gelişimi ve Uygulama Alanı." *Gaziantep University Journal of Social Sciences* 17, 4 (2018): 1353-1367.
- Selanik, Atakan Adem. *Viyana Satım Sözleşmesi (CISG) Uyarınca Teslim Borcu*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Sert, Selin. *Viyana Satım Sözleşmesi'nde (CISG) İfa Engelleri ve Sonuçları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.
- Şahin, Onur. "CISG Kapsamında Alıcının Zararı Azaltma Külfeti." *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2 (2016): 269-297.
- Viscasillas, Pilar Perales. "Contract Conclusion under CISG." *Journal of Law and Commerce* 16, 2 (1997): 315-344.
- Witz, Claude. "The Place of Performance of the Obligation to Pay the Price Art. 57 CISG." *Journal of Law and Commerce* 25, 1 (2005): 325-334.
- Yavuz, Cevdet. *Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2018.
- Yetiş Şamlı, Kübra. "Borçlar Kanunu ve CISG Çerçevesinde Hasarın İntikali." *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* LXV, 1 (2007): 303-350.
- Yılmaz, Süleyman. *Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG) Uyarınca Sözleşmenin İhlali Halinde Alıcının Hakları*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2013.

Yücer Aktürk, İpek. “Viyana Satım Sözleşmesi Kapsamında Satıcının Ayıptan Doğan Sorumluluğu.” *Ankara Barosu Dergisi* 1 (2015): 209-238.

Zeytin, Zafer. *Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hukuku-CISG-İncoterms*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.

Mahkeme Kararları

Oberlandesgericht Brandenburg (Court of Appeal Brandenburg), 5 U 1/13, 03 July 2014, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=8457>, E.T. 20.1.2024.

Oldenburg in Holstein (Local Court Oldenburg in Holstein), 5 C 73/89, 24 April 1990, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=6002>, E.T. 22.1.2024.

Hof van Beroep Antwerpen (Court of Appeal Antwerp), 2002/AR/2087, 24 April 2006, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=7181>, E.T. 22.1.2024.

Oberlandesgericht München (Court of Appeal Munich), 32 U 2098/17, 12 April 2018, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=9639>, E.T. 22.01.2024.

Yargıtay (Turkish Supreme Court) 11. Hukuk Dairesi (11th Civil Chamber), Docket no. 2016/6805, Decision no. 2018/1538, 28 February 2018, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=12800>, E.T. 23.01.2024.

Amtsgericht Freiburg im Breisgau (Local Court Freiburg im Breisgau), 4 C 4003/06, 06 July 2007, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=7515>, E.T. 23.01.2024.

Bundesgericht/Tribunal fédéral (Swiss Federal Supreme Court), 4C.474/2004, 05 April 2005, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=6936>, E.T. 24.01.2024.

Bezirksgericht St. Gallen (Court of First Instance St Gall), 3PZ 97/18, 03 July 1997, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=6308>, E.T. 31.1.2024.

Cour d’appel civile du Tribunal Cantonal de Vaud (Court of Appeal Canton Vaud), JI11.036221-151531, 29 February 2016, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=8675>, E.T. 24.01.2024.

Bezirksgericht Höfe (Court of First Instance Höfe), ZGO 2017 13, 04 July 2019, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=13724>, E.T. 24.01.2024.

Handelsgericht des Kantons Zürich (Commercial Court Canton Zurich), HE180024, 26 June 2018, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=9766>, E.T. 25.01.2024.

Oberlandesgericht Düsseldorf (Court of Appeal Düsseldorf), I-17 U 20/02, 28 May 2004, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=6776>, E.T. 29.1.2024.

- İstanbul 17. Asliye Ticaret Mahkemesi, E. 2017/80 K. 2021/36, T. 29.1.2021, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/adli-yargi-ilk-derece-mahkemeleri/istnbl-17-asliye-ticaret-mahkemesi-e-2017-80-k-2021-36-t-29-1-2021>, E.T. 2.2.2024.
- Oberlandesgericht Naumburg (Oberlandesgericht des Landes Sachsen-Anhalt) (Court of Appeal Naumburg), 12 U 152/18, 24 April 2019, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=11419>, E.T. 30.01.2024.
- Oberlandesgericht Karlsruhe (Court of Appeal Karlsruhe), 7 U 1001/04, 08 February 2006, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=7251>, E.T. 26.1.2024.
- Bezirksgericht der Saane (Court of First Instance Saane), T 171/95, 20 February 1997, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=6397>, E.T. 21.1.2024.
- Obergericht des Kantons Zug (Court of Appeal Canton Zug), Z1 2011 36, 05 March 2013, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=8385>, E.T. 21.1.2024.
- Obergericht des Kantons Zug (Court of Appeal Canton Zug), Z1 2011 36, 05 March 2013, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=8385>, E.T. 21.1.2024.
- İstanbul BAM, 14. HD., E. 2019/1842 K. 2022/379 T. 31.3.2022, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/bolge-adliye-mahkemesi/istanbul-bam14-hd-e-2019-1842-k-2022-379-t-31-3-2022>, E.T. 2.2.2024.
- Oberlandesgericht Köln (Court of Appeal Cologne), 16 U 22/01, 16 July 2001, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=6567>, E.T. 21.1.2024.
- Landgericht Koblenz (District Court Koblenz), 1 O 191/08, 30 September 2008, <https://cisg-online.org/search-for-cases?caseId=12884>, E.T. 21.1.2024.
- Bundesgerichtshof (BGH) Urteil, VIII ZR 121/98, 24. März 1999, <https://lexetius.com/1999,882>, E.T. 2.2.2024.